

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 L.

HÍRDETÉSEK:

8-hasábos petit sor egyeztet 30 fillér.
minden következőnél 16 fillér.

Nyilttér sora 40 fillér.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyetemen
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 332.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Récsváry-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, június 2.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérolk: Az orfeum-jog.
- Bizalom mindhalálig.
- Az ingyenes népoktatás.
- Házikezelés vagy bérbeadás.
- Jászai Mari Aradon.
- Francia katonák emléke.
- A t. Házból.
- Mentőtanu retourjeggyel.
- A képviselő sógornója.
- Meggyilkolt festő.
- Gyermekszépségverseny.
- Tíz éves találkozó.
- Magyar kiállítás Londonban.
- Tarkaságok.
- Tárca: A parkünnepély.

Az orfeum-jog.

Arad, június 1.

Árnyékba kergető, fülledt melegben befutottak a kulturmisszióknak. Tették ezt az aradi vendéglősök, visszaperelvén a színházról a nyári orfeum-szabadságot. A színház már nem jelent egyet a kulturmisszióval, a mint Kelemen János, Lendvai, Fancsy idejében és különösen nem jelent kulturmissziót a nyáron, a mikor az emberek mindenre inkább vágnak, mint erre az idegen nevű valamire.

Tisztelet adassék az aradi vendéglősöknek, hogy ezt az igazságot végre kimondták. Ideje volt, hogy annak a furcsa játéknak, annak a kegyes csalásnak a szivébe döfjenek, a mi a kulturmisszió nevében történik. Mi az ördögért kérjük számon a szinigazgatótól a klasszikus színműveket, népszínműirodalmat, a mikor

azokat úgy sem néztük meg, azokban igazi gyönyörűséget úgy se találtunk? És mért ütköztünk meg az olyan darabok műsorba illesztésén, a melyeket tódulva, kifogyhatatlan kitartással néztünk végig? Miért kell a szinigazgatóknak minden hónapban négy-öt estét a biztos üres nézőtér prédájául engednie, egy frázis kedvéért, a melyet senki se hisz. És miért kell publikumnak és szinigazgatóknak a változhatatlanba való megnyugvást mutatnia, a mikor az erkölcstelen darabot előadhatja, mert elvégre a színház jövedelemszerzésre is való? Erre a sok kérdésre őszintén és kothornusos szók nélkül bajos megfellelni. A lényege és a szinigazgatóknak a dolognak, hogy a színház a társadalomnak szórakoztató eszköze és ha mellékesen egyéb, nemesebb szándékokat is képvisel, végső eredményeképpen alkalmazkodnia kell a publikumhoz, a melyet szolgál. A publikum pedig, a mely ezt az alkalmazkodást megkívánja, ne követelje a szinigazgatótól, a színházról, hogy a közönség jó híre érdekében álszentelkedjen és az erkölcsösöt adja.

A színház tehát nem kulturmisszió, hanem, — hogy a csunya „üzlet“ szót ne használjuk, — művészeti vállalkozás. Csak-hogy ép ez a szempont az, amely miatt a vendéglősök és kávéosok kérelmének teljesítése akadályra talál. Mert e művészeti vállalatra nézve a vállalkozó: a szinidirektor szerződést kötött a várossal. Szerződést, amelyben pontról-pontra szabott feltételek mellett bérelte ki a színházat. E pontok között van az is, hogy a

szini előadások ideje alatt orfeum vagy cirkusz előadásokat nem tarthat. Akár privilégium, akár szent előjog, akár igazságos, akár nem, de ez idő szerint a szinigazgatót megilleti, mert ennek alapján szerződött. A vendéglősök kérelmét tehát a város csak akkor tárgyalhatja, ha a mostani szinigazgatóval utoljára kötött szerződés lejár és az új bérletre pályázatot hirdet. Az új pályázatban foglaltassék a nyári orfeum-szabadság, a privilégiumnak megszorítása; s ha ennek alapján pályáznak a színházra, — amint-hogy fognak is — senkin se esik jogsérelem. Legfőleg a kulturmisszió, — ha ugyan még akkor valakinek ezt kedves lesz emlegetni.

Az ügy ilyesformán most nem aktuális, — noha azért bizonyos szempontokból így is hozzá lehet szólni. Ha az orfeum-szabadságról lesz szó, — akkor adassék meg a nyári színháznak is a szabadsága. Az orfeumot senki se ellenőrzi, senkise kötelezi az erkölcsös műsorra, senkise kéri tőle számon a nivót és ensemble-t, míg a nyári színházon e célból rajta ül a színügyi bizottság. Ha már most egyidőben játszhat az orfeum a nyári színház mellett s ha az orfeum szalma-özvegy-csemegéket és kívánatos pikantériákat adhat, a nyári színház pedig csak kulturmissziót, — akkor több, mint bizonyos, hogy Göndör Aurél urnak nagyobb közönsége lesz, mint Göndör Sándornak, akitudvalevően a Falurosszá-hoz tartozik. Hát ez rideg jogi szempontból is igazságtalan. Ha már leszögezzük az igazságot, hogy

A parkünnepély.

*

Tegnap este, amikor egy gyönyörű ünnepség emlékeivel kiléptem a Baross-park fényárban uszó fái közül, első utam az Aradi Közlöny rajzolójához vezetett.

— Uram, mondtam neki, vágja földhöz a ceruzáját és menjen Canossába. De azonnal!

Ercélyes fellépésemtől meghökkent ifjú művészünk és magyarázatot kért. Szolgáltam is azzal a következőképen:

Először is elővettem zsebemből az Aradi Közlöny vasárnapi számát és fellapoztam „A lakók a parkünnepélyről“ című rajzát. Azután kivettem a zsebemből a pénztárcámat. „Ime — mondtam — itt vannak tanulm: a vadmacska és a kut. A vadmacska: az én rajzom, amelyek a közönség elvadásására voltak szánva és a kut az én pénztárcám, amelyből még a vadítás dacára sem merítették ki ma délután a pénzt. On azt írta, vagy azt rajzolta, hogy ma pumpolás, nagy pumpolás, sőt kolosszális pumpolás lesz a parkban. Én pedig most leteszem a fészkűt arra, hogy nemcsak pumpolás nem volt, de eddigelé még egy közönséges vasárnap délután is több pénzembe került, mint a mai parkünnepély.“

Rajzművészünk bűnbánóan hajtotta le fejét.

Higgye meg, — mondotta — hogy engem mind ezért nem érhet vád. Az eddigi parkünnepélyek a hibásak. Én csak következtettem a logika legelfogadottabb szabályai szerint. Ha most másképp történt, dicsérje meg ezért Millek Lajosné, Lócs Rezsóné, Zudor Andoré, meg azt a sok szép aradi asszonyt és leányt, akik tündérekertté varázsozták a Baross-parkot anélkül, hogy ezért megsarcolták volna a közönséget.

Baláttam, hogy művésznőknek teljesen igaza van. Sietek tehát hódolni azoknak, akik megtörték a hagyományokat és parkünnepélyt rendeztek Aradon körülbelül ezerhatszáz korona tiszta haszonnal, a közönségnek olcsó, izléses szórakoztatásával, szép lányokkal és asszonyokkal, tombolával, szépségversenyyel és minden egyéb széppel jóval, ami valóságos garden party-vá tette a Fehér Kereszt gyermekvédő egyesület tegnapi jótékony célú parkünnepélyét.

Garden party... Igen, valami ilyesféle volt a tegnapi parkünnepély. Nem az az olasz mintájú, féktelen, sokszor izléstelen confettis, coriandolis, a rendtelenséggel és izléstelen mérészséggel kérkedő ünnepség, amelyben a hímeket az ember szemébe szórják, a női ruhák fodrait leszakítják és a mulatságot a heceben és a pumpolásban találják. A közönség úgy megy az ilyen ünnepélyekre, mintha farkasverembe menne és úgy jön el onnét, mintha

kinpadról szabadtalra volna: A tegnapi délután és a tegnapi est az izléses, szépen rendezett, kedélyes ünnepség volt.

... Kora délután már nyűszögtek az emberek a Baross-park fái között. Akik korán jöttek, végignézhettek a szereplő hölgyeknek felkészített kocsiokon való berobogását is. Egymásután érkeztek a szép asszonyok. Neveket nem merünk említeni, mert egytől egyig ki kellene írunk annak a sok kedves aradi asszonynak és leánynak a nevét, akik az elhagyott gyermekek érdekében négy órától késő estig fáradhatatlanul dolgoztak. Az elárulítók közül mégis sikerült a következő asszonyok neveit feljegyezni:

Tisch Mórné dr. né, Hermann Gyuláné, Kintzig Gézáné, Kintzig Istvánné, Gutzjahr Mihályné, Kráitz Lajosné dr. né, Köpf Jánosné, Lócs Rezsóné, Schöhr Lajosné, Gálányi Elnőné, Prohászka László dr. né, Kuzler századosné, Simó Károlyné dr. né, Schuster Henrikné dr. né, Neuman Alfrédné Sándor Rudoné, Reisinger Sándorné Dörner Elné, Madvitzky Zsigmondné, özv. Jakabffy Rezsóné, Róza A. Jánosné, Zina Tiborné, Stauber Józsefné, Végh Aurélné, Teaner Istvánné, Lóczy Mórné, Löwinger Miksáné dr. né, Vörös Henrikné, Nemess Zsigmondné, Rausz Mórné, Werner Károlyné, Steinltzer Pálné dr. né, Zikó Jánosné, Slager Gyuláné, Nagy Sándorné, Fodor Zsigmondné stb.

nyáron nincs szükség a kultura szinpadai nevelésére, — akkor tegyük minden paragrafustól szabaddá a színházat; ha megengedjük, hogy az orfeum velekonkuráljon, akkor adjuk meg a szinigazgatónak a verseny minden eszközét — s ne legyen a színház erkölcsös takarója annak, amit a varietékban elkövetünk.

Egy kissé tán elfajul így a dolog, — de hiszen megjavulhatunk és erkölcsössek lehetünk az ősszel, meg a télen!

Egy orfeum-járó.

Bizalom mindhalálíg.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Budapest, június 1.

Lassan szállingóznak a honatyák. Felette üres Házra van kilátás. A képviselő urak szombaton este szerte szaladtak az országba s hétfő reggelre nem igen tudnak visszaérkezni, még az Apponyi Albert iskolajavaslatára kedvéért sem.

Mert ma tudnillik ismét Apponyi napja van. Benyújtja az ingyenes népoktatásról szóló törvényjavaslatot.

A folyosón azt beszéljük, hogy a Ház utolsó ülését a nyári ülésszakban június 12-én fogja tartani. Szeptember végéig tart a vakáció.

Az ülésen Iusth Gyula elnököl.

Az előző jelentések után Vertán Endre jegyző az interpellációk jegyzékét olvassa fel.

(Napirend előtt).

Apponyi Albert gróf közoktatásügyi miniszter bejelenti az ingyenes népoktatásról és a gazdasági ismétlő iskolákról szóló javaslatot. (Eljenzés.)

A javaslatokat a bizottságokhoz utasítják. Tolnay Lajos bejelenti a gödöllői váci vilamosvasútról szóló bizottsági jelentést. Reöck Iván a szőlőgyári beruházásokról terjeszt be bizottsági jelentést, Szabó Károly a rudolfsgnadi ármentesítő társaság segélyezéséről.

Áttérnek esután a napirendre, az approprációs javaslat részletes tárgyalására.

(Ujabb sérelmek)

Thoroczkay Viktor báró: A bányügyi kiadásoknál szólna fel. Követeli a bányászati köz-

igazgatási tisztviselők fizetésrendezését. Közben eltér a tárgytól.

Elnök: A képviselő urat figyelmeztetem, hogy költségvetési vita provokálására itt hely nincs. A budgetet a Ház általánosságban megszavastva s az ilyen irányú felszólalás ennélfogva tárgytalan.

Thoroczkay Viktor báró: Közérdekből eleveníti fel azt a kérdést, hogy a költségvetés egyes tételei mennyire helytelenek.

Elnök: Ismételtlen figyelmezteti, hogy maradjon a tárgynál, mert megvonja a szót.

Thoroczkay Viktor báró: Akkor nem beszél tovább. (Zaj) a balpárton. Thoroczkay leül.)

A Ház a tételt változatlanul fogadta el. Változatlanul fogadták el a negyedik szakaszt is. Az ötödik szakasznál:

Bozóky Árpád: Ellenindítványt terjeszt be arra névvel, hogy az 1904. I. tc., 1730. XIX. tc. és 1807. X. t. cikkekre való tekintettel felhatalmazza a kormányt arra, hogy a törvénybe iktatott egyenes és fogyasztási adókat, jövedékeket, díjakat és a többi illetékeket és javakat az eddigi törvényben észlelt és a törvényhozás által netán még teendő módosítások megtartásának kikötése mellett 1908. évben b-szedhesse és a jelen törvényben megajánlott kiadásokra fordítsa.

Wekerle Sándor miniszterelnök: A törvényt azért nem lehetett megváltoztatni, mert akkor már le se lehetett volna írni. A törvénytelen kormány elősmerte, hogy adókat venni az ex lex alatt nem szabad. Bozóky (közvetlen) szavakkal indokolt hoz fel. Az Utasító korabeli időben az oligarchák intézkedésére szedték az adókat. Erre hivatkozni nem lehet. A közigazgatási bíróság ebben a kérdésben már régebben állást foglalt. Az volt a vitás kérdés, önkéntesen fizetett adót el kell-e fogadni. Oda dobní, hogy nem lehet, egyszerűen abszurdum. Kéri a Házat, hogy a szakaszt változatlanul fogadja el.

Bozóky Árpád: Félreértett szavait magyarázza. A törvényhozás nem jelölte ki azt a fórumot, amelyik az adó beszedésre jogosult. Amíg ez a kérdés tisztázva nincs, nem fogadhatja el a szakaszt.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Konstatálni kívánja, hogy a kérdést nem akarja praedjudikálni. A kérdéssel alaposan foglalkozott. Régebben foglalkozik vele, mint Bozóky. Mikor a törvényhozás útján akarjuk precizizálni a kérdést, akkor nem szabad magánjogi kérdéseket belekeverni az ügybe. Ajánlja a szakaszt változatlanul elfogadását.

A Ház a szakaszt változatlanul fogadja el.

A lányok közül: Vertán Marietta, Magda és Sári Simon Karolln. Szathmáry Sata, Csernovits Ella, Hofbauer Elma, Ortutay Ilonka, Probst Böske, Kara Manci, Szalay Ilonka, Vajda Olga és Marietta, Szathmáry Manci, Tenner Rózsi, Zikó Lenke és Irma, Grün nővérek, Haas Lipi, Mittler nővérek, Endrey nővérek, Vertán Boris és Sári, Ottenberg nővérek, Mortay nővérek, Mayerhoffer nővérek, Papp nővérek, Haszlinger Böske, Kovács Margit, Gutta nővérek, Deniffle Vidorka, Nachtnébel Böske, Vertán nővérek, Prjezl Irán, Kövér nővérek, Török Vilma és Aranka, Löwy Rózsi, Nemess Böske és Lenke, Vörös Magda, Reusz Lenke, Werner nővérek, Schwarz Marietta, Juszt Elza, Heltai Margitka stb.

Délután öt óra felé már nagy és szép közönség lepté el a kioszkot, a sétahelyeket, ahol mindenütt gondoskodtak a közönség szórakoztatásáról. A borozóban kedves fiatal hölgyek szolgálták frissítő italokkal, a virágárny sátorban szebbnél szebb leányok valóságos ajándékozták a virágokat, a park közepén pedig a háziarad zenekara mulattatta a közönséget gazdag műsorával.

Estefelé megkezdődött a tombola, Arad legujabb dühös szenvedélye. Minden belépőjegy egyúttal tombolajegy volt, ami természetesen nagyon könnyűvé tette a tombolásban, akarom mondani tombolázásban való részvételt. A kioszk és a Darányi-szobor előtt felállított sátorokat, ahol az értékes tombolatárgyak voltak

felállítva, valósággal megostromolta a közönség. A szerencsés nyerők alig bírtak a tárgyakhoz férni, amelyek azonban meg is érték a fáradságot. Három tombolanyeremény és a nagy kép még így is megmaradt az egyesületnek, amely szintén tulzott becsületességéből pünkösöd után belépődíj nélkül fogja azokat kisorsolni.

Sok mindenről kellene még bőven megemlékezni. Göndör Aurél kuplékkal hódított; a park utain gyönyörű leány- és gyereksereg sétált; szépségverseny izgatta a kisleányoknak szívét, kik közül Green Mici, Boda Sárika, Kristyóry Gizi, Steiner Sárika, Neuman Mancika és Laczay Péter kaptak díjakat. Pedig hát a valóságban nincs is annyi díj, amennyit az aradi kis szépségek között ezét ne lehetne osztani. Hát még a nagy szépségek között!

A szépség mellett emlékezzünk meg a szorgalomról és az ügyességről is. Az árvaházi növendékek szolgáltatták ezeknek a jeleit azokban az igazán mesterien összeállított és elkészített iskolai szemléltető tárgyakban, amelyeket Balázs Ferenc, az árvaház érdemes igazgatója állított ki.

Késő estig, majdnem éjfélig tartott ki a közönség nagy része. A gyerekek már otthon álmodoztak tündérkerékben ringlispilező angyalkákról, a nagyok pedig a kioszk asztalai mellett dicsérték a Fehér Kerest egyesület kitűnő rendezőségét.

A hatodik szakasznál Víz Ferenc: Az állami tisztviselők szomorú lakbérviszonyairól szól és a miniszter segítségét kéri ebben az ügyben.

Becsey Károly: Ajánlja, hogy a háztulajdonosok bérvallomását a törvényhatóságok közigazgatási bizottságai vizsgálják át, hogy vajon megfelelnek azok a tényleges jövedelemnek. Kéri a minisztert, hogy az állami tisztviselők lakbér ügyét rendezze.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Nem térhet el attól, hogy a házbéradó megállapítását ne a házbér vallomásokra alapítsa. A bérvallomások megfelelnek a valóságnak. Néha fordul elő egy-egy hamis bemonadás. A néptanítók illetményei tavaly szabályoztattak. Ezek még nincsenek végre hajva. Most újabb áldozatokat hozni lehetetlen. Tekintetbe kell venni az állam e téren való nagy terheltségét. Kéri a szakaszt változatlanul elfogadását.

A szakaszt változatlanul fogadják el.

A nyolcadik szakasznál:

Nagy György: Kéri a miniszterelnököt, vajjon a honvédtisztek fizetés felemelését érvül akarja-e felhasználni a közös hadsereg tisztjeinek fizetés felemelésére, továbbá alkotmányosnak tartja-e azt az eljárást, hogy a közös tisztek fizetésének rendezése a parlament hatásköré aól kivonassék és a delegáció hatáskörébe utaltassék. Rigazskodik ahhoz, hogy az átmeneti időben nem szabad katonai terheket emelni. Határozati javaslatot terjeszt be, amelyben kimondatni kéri, hogy a honvédtisztek fizetése mege nem szolgálhat precedensül a közös hadsereg fizetése mege, a mely csak a magyar szolgálati és vezényleti nyelvvel szemben adható meg.

(Holló, a kormány védője.)

Holló Lajos tiltakozik az ellen, hogy a honvédtiszti fizetése mege kérdését felhasználják a mai kormányt ellen politikai akcióra. Nem lehet a mai viszonyokra ugyanazokat a szempontokat alkalmazni, mint a minők a mult rendszernél megállottak. A mai ellenzék nem jóhiszemű elvekből táplálkozik. Szemben állunk az egész letűnt rendszer maradványaival.

Pető Sándor: Hisszen önök nyugdíjat adnak nekik.

Holló Lajos: Ezek vádolnak bennünket, holott ők soha semmi nemzeti vívmányt nem kívántak.

Itt egy nagy törekvés folyik: a nemzeti erők koncentrációja, szemben a nemzetelleni törekvésekkel. Ez persze nem tetszik és szeretnék sorainkat felekezettelkedéssel, a liberalizmus emiékével megdönteni. De ez nem fog sikerülni. A függetlenségek ezek, akik nem állják Kossuthot, Apponyit támadni, de kint a hatvanhetesek vezérével, Andrássy Gyulával, az ő tudtuk, akaratuk nélkül, de a letűntekkel is, akár Kristóffyékkel keresnek összeköttetést. (Nagy zaj.)

— Kik azok? — kérdik a balpárton.

— Tessék megnevezni.

Holló Lajos: Liberális blokkot, meg mit emlegetnek, szóval függetlenségi álarccal akarnak megbontani bennünket.

Hogy a tiszt fizetése mege meg kell adni, az kétségtelen. Tiltakozik amaz osztrak törekvés ellen, hogy ők külön szimpátiákat akartak keltetni a hadseregben. Ez nehezítette meg a mi helyzetünket. De a honvédtiszti fizetése mege minden pillanatban megadható. Az az irritáció, amit a miniszterelnök ur említett, meg kell gondolni, lesz-e eredménye a mi engedékenységeknek.

Hock János: Talán csak lejárásról van szó.

Holló Lajos: Nehéz szívvel adtuk meg kvótameleget. Alig hoztuk meg a nemzeti bál ígéretével ezt az áldozatot, feláll a külügyminiszter.

Elnök: Tessék a tárgynál maradni. (Nagy zaj)

A Ház engedélyt ad, hogy a szóok eltérhessen a tárgytól.

Holló Lajos: Tehát ugyanakkor a külügyminiszter lerontotta illuzióinkat. Mi hiába adunk, ami jogainkat illetőleg negációval találkozunk. A jövő tehát igenis aggodalmakat rejt. Felemlíti a pártközi helyzetet, amely szintén erősen irritálja a nemzetet. A nemzet megnyugtató tisztázni kell az eszméket, őszinteséget kérünk, hogy a jövődö harc nem állít-e szembe bennünket. A függetlenségi pártra több felelősség hárul, mint a többi pártra, mert többsége van. Sze-

retné, ha míg a közös tisztí fizetésemelés ide-kerül, tényleg elmúlik az irritáció. A szakaszt elfogadják. (Helyeslés.)

Elélt az ülést és percre felfüggeszti.

(Néppárti beszéd.)

Simonyi-Semadam Sándor: A néppárt nevében hozzájárul a honvédtiszti fizetésemeléshez. Szíjtságonak tartja, hogy Gál Gaszton miatt kilépett a függetlenségi pártból, amely a koalíció és a kormány támogatására vállalkozott és hogy Kmety Károly, akinek pedig szintén aggodalmak vannak, megmarad a függetlenségi pártban, bár folyton kapcsabdók.

Gál Gaszton kijelenti, hogy ő nem a kormány, hanem egy program támogatására vállalkozott.

Kmety Károly azt válaszolja Simonyinak, hogy neki ugyan voltak aggodalmak, de azokat a függetlenségi párt honorálta is.

(Megszavazták!)

Wekerle Sándor miniszterelnök válaszul az elhangzott beszédekre, kijelenti, hogy a honvédtiszti fizetésemelés semmire sem kötelezi a delegációt. A kormány kész volt a legénység helyzetét javítani azáltal, hogy ezután bizonyos felszerelési anyagokat ne legyen kénytelen a legénység szoldijából vásárolni. Nagy Györgynek azal válaszul, hogy „Nagy éhlet a nemzeti politikából, de az igazi nemzeti politikát mi csináljuk”.

A Ház többsége ezután a szakaszt megszavazta. A függetlenségi pártból mintegy 8-10-en szavaztak a honvédtiszti fizetésemelés ellen.

A 13. szakasznál

Bozóky Árpád bizalmatlansági indítványt ad be a kormány ellen. Az indítványt mindjárt el is vetették és az appropriációs javaslat összes szakaszait megszavazták.

(Ujra a büntetésévélle.)

Folytatták ezután a multkor félbehagyott büntető novella javaslatának tárgyalását.

Kelemen Samu: A tömegszállítás határozottabb üldözését kívánja. A javaslatban bizonyos börtönalanságot lát, de azért megszavazza.

A javaslat vitáját holnap folytatják.

Az ingyenes népoktatás.

A politika eseményei.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 1.

A képviselőház mai ülésén nyújtotta be Apponyi Albert gróf kultuszminiszter az ingyenes elemi népoktatásról szóló törvényjavaslatot. A törvényjavaslat szerint a mostani iskolafentartóknak kérelmükre az állam minden tandíjköteles gyermek után az évi tandíjnak megfelelő 16 korona kárpótlást adhat. A javaslat benyújtása miatt Apponyinak egy kis konfliktusa volt Justh Gyula házelnökkel, aki sokalra azt a munkát, amit a miniszterek javaslataikkal a Háza szónak.

Apponyi javaslatáról és a politika egyéb eseményeiről itt következnek tudósításaink:

Apponyi javaslatát.

A képviselőház mai ülésén Apponyi Albert gróf kultuszminiszter két nagyfontosságú törvényjavaslatot terjesztett be. Az első az elemi népoktatás ingyenességéről szól. E szerint az állami, községi és hitfelekezeti elemi népiskoláknak ugy mindennapi, mint ismétlőtanfolyamán a tanítás egészen ingyenes lesz, aként, hogy ezekben sem tandíj, sem a 30 filléres járulékok nem szedhetők, legfeljebb 50 fillér könyvtárléteket lehet beiratási díj címén azoktól a tanulóktól szedni, akik szegénységüket nem igazolják.

Az állam a községi és hitfelekezeti népiskolák tanítóit után az országos nép-

tanítóit nyugdíj- és gyámintézet részére évi 700.000 korona befizetését biztosítja. A községi és hitfelekezeti iskolafentartóknak kérelmükre az állam bevételük csökkenéséért kárpótlást ad. Ez az összeg egy-egy iskolára nézve nem haladhatja meg azt az összeget, mely az illető iskola tandíjköteles növendékeinek fejéknént számított évi 15 korona tandíjnak és 1 korona felvételi díjnak megfelel. Az államsegély megadásánál is ugyanazok a nemzeti szempontokat mérlegelő feltételek vannak, mint amilyeneket a tanító fizetékiesztéséről szóló törvény elrendel. A törvény az állami elemi népiskolákra 1909. szeptember 1-én, a községi és hitfelekezeti népiskolákra 1910. szeptember 1-én lép hatályba.

A másik javaslat a gazdasági népoktatásról szól. Negyvennégy szakaszból áll s elrendeli, hogy minden község, ahol a lakosság tulayomó része gazdálkodással foglalkozik s ahol összesen legalább 50 ismétlő tanköteles korban mindkét nemben lévő gyermek van, köteles gazdasági népiskolát felállítani.

Eleget dolgoztunk már

Mikor Apponyi ma reggel a Házba hozta ezeket a javaslatokat, Justh Gyula meglátva azokat, erős gesztusokkal tiltakozott az ellen, hogy ilyenkor új javaslatokat hoznak a miniszterek.

— Én nem maradok itt őszig — mondotta Justh — a parlamentet sem lehet együtt tartani. Eleget dolgoztunk már, elég volt a munkából.

Apponyit nagyon meglepte ez a váratlan támadás, majd így felelt:

— Hiszen most csak a bizottságoknak szeretném azokat kiadatni.

Justh ekkor így szólt:

— Ennek pedig nincs semmi értelme. Akkor tárgyaljon a bizottság, ha utána mindjárt a Ház elé is kerülhet a javaslat. Ismétlem, én semmiesetre sem maradok itt június közepén tul.

Apponyi ennek dacára benyújtotta a javaslatokat, melyeket a képviselők zajos tapssal fogadtak.

Még egy jutó.

A képviselőház mai ülésén az appropriációs javaslatnál Holló Lajos is felszóla. Beszédéből azt vették ki a képviselők, hogy a függetlenségi pártból kezdeményezett fuzion kívül egy másik fuzionak is voltak apostolai. Ezek állítólag egy hatvanhetes blokkot akartak létrehozni, a melynek fejévé Andrassy Gyula gróf belügyminisztert tették volna, de Holló célzása szerint belevonták volna a letünt rendszer híveit is.

A képviselők azt hitték, hogy Andrassy reflektálni fog ezekre, mert Holló őt különösen aposztrofálta. Andrassy azonban Holló Lajos beszédének végén felállt és kiment a folyosóra. A fuzionról semmit sem beszélt. Barátai később megkérdezték ennek okát, mire Andrassy azt mondta:

— Nem felelek, mert ha felelnék, felbomlana a koalíció.

Ez a válasz természetesen még jobban felcigázta a képviselők kíváncsiságát, a mely azonban mindedig nem nyert ki-elégítést.

A létszámemelés ördöge.

Egy bécsi hír alakjában ujából kísért a létszámemelés ördöge. E hír szerint a

magyar kormány már megtalálta a formát a létszámemelésre, anélkül, hogy elveit fel kellene adni. Sőt formailag a létszámemelés a függetlenségi eszméknek egyenes erősítése lesz, dacára annak, hogy nem fog járni egy csipetnyi nemzeti vívmánynyal.

Emelni fogják külön-külön a parlamentek utján — tehát függetlenül és önállóan — az osztrák Landwehr és a magyar honvédség létszámát és a fölös számot ideiglenesen kölcsön fogják adni 55-45 arányban a közös hadseregeknek.

Az osztrák Landwehr létszámemelését már legközelebb tárgyalja a Reichsrat. Ezt hír szerint nyomon követné a magyar honvédség fizetésemelése.

Házikezelés vagy bérbeadás?

Érdekes kérdések a gazdasági szék előtt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 1.

A gazdasági szék ma tartott ülésében igen érdekes kérdésekkel foglalkozott. A szemétfuvarozás és ezzel kapcsolatosan az utcai tisztítás rendszere felett volt élénk eszmecsere s a gazdasági szék vitájának eredményeként az a felfogás alakult ki, hogy az a bizottság nem szívesen látja, ha a város a maga nehézke adminisztrációjával olyan üzemeket bonyolít is, melyek a kösterheken nem könnyítenek, hanem ha lehet még nehezítenek.

Kilényi János főszámvévő, mint azt a lapunkban megírtuk, a házi szemétfuvarozás ügyében nagyobb memorandumot nyújtott be a városnak s azt ajánlja, hogy: 1. A város létesítsen a maga kezelésében trágya telepet, 2. A kösépületekből a maga fogatján fuvaroztassa ki a szemétfuvarozást. Ha a tanács ezt a módot alkalmasnak találja, úgymond Kilényi — akkor tovább fűzve ezt a gondolatot, fontolóra kellene venni, vajjon a házi szemétfuvarozás nem olyan hasznos hajtó vállalat-e, melyet érdemes a városnak foglalkoznia?

A memorandumnak csak a szemétfuvarozásra vonatkozó részével foglalkozott mai ülésében a gazdasági szék, mert a komposttelep létesítésének előtanulmányai nincsenek még befejezve. A gazdasági szék hosszabb vita után azt javasolja, hogy a szemétfuvarozás kérdését a tanács ne is foglalkozsék. A dolog természetéből következőleg, hogy a háztulajdonosok és a város között folytonos surlódások lennének és nemcsak, hogy ezt nem látna szívesen, hanem arra hívja fel a tanács figyelmét, vajjon nem lenne-e okosabb és gazdaságosabb az utcák és kösterhek tisztántartását bérlelni keszre bízni?

A város gazdaságában lovakat tart és a lótarítás tetemes összeggel szerepel a költségvetésben. Ezek a költségek a jövő évben szaporodni fognak. A betegesgyesés és a gazdasági csalódekról alkotott törvények a városra, mint gazdára éreshető terheket rónak és a kocsisok fizetését is emelni kell, mert a mai folyton rosszabbodó munkás viszonyok mellett a város aligha kap kocsiat. A takarmány drágaság is oly körülmény, mely aktuálissá teszi azt a kérdést, vajjon nem lenne-e célszerűbb a lótarítást redukálni s csak annyi pár lovat tartani, mint amennyi az utcaöntözéshez szükséges?

A tanács, — mint Lócs Rezső gazdasági tanácsnok munkatársunk előtt kijelentette — a kérdéssel foglalkozni fog. Az utca tisztogatás költségeit kifogja számíttatni, mert maga is belátja, hogy a gazdasági székben ma a lótar-

tás ellen elhangzott aggodalmak nem teljesen alaprólakulnak. Azonban még mielőtt tudnók, hogy az igaz szekerek az egész év folyamán mennyi hasznot hajtanak, s tudnók, hogy a túltöltés szükségletére miként gondoskodjunk a vakról, addig ebben a nagyjelentő esü elvi kérdésben a tanács állást nem foglalhat. Aradon ezenkívül az utca tisztítás bérbeadása vagy házi kezelése nem egyedül a tanácstól függ. Beleszólása van abba a rendőrfőkapitányrak is és ha a közegészség szempontjából a házi kezelést tartja üdvösebbnek, akkor a tanács hiába foglal állást a bérleti rendszer mellett.

A gazdasági szék foglalkozott ma ezenkívül a legelőhiány miatt elhangzó panaszokkal is. A juhtartó gazdák azt mondják, hogy nincs elég legelő. A tanács a *Vissza*-t mentén elterülő hat-hét holdnyi területet át akarja engedni juhlegelőnek, mert szeretné ezt a nagy hasznot hajtó állattenyésztési ágat a teljes pusztulástól megmenteni. Azonban az átengedendő terület ellen már a gazdasági székben hallatszottak hangok, mert annak fekvése olyan, hogy az állatokat könnyű behajtani a veteményes földekbe is és ez ellen meg a gazdák tiltakozásnak erőiesen.

Itt említjük meg, hogy az említett kérdésel kapcsolatosan a mezőgazdasági bizottság szerdán reggel egy érdekes kísérletnek lesz szemtanuja a *Ludvig*-féle telepen, ahol a tulajdonos egy újfajta legeltetési rendszert fog bemutatni. Az újítás abban áll, hogy az állat nem fűvet, hanem egy eddig ismeretlen, bokorszerű fának a leveleit legeli be. Gyaza körökben érdekes érdeklődéssel néznek a kísérlet elé.

Magyar kiállítás Londonban.

Londoni levél.

London, május végén.

Nagy tömeg kíváncsi áll a Hyde Park-Corner előtt, várva a királynét, ki a szép májusi délutánokon itt szokott kocsikázni. Az arisztokraták, mintha versenyznének a szabónál szabó fogatok kiállításában. A híres Rotten Rowon egymás után száguldanak az ügyes lovasok és kecses lovárnók. A sétálóknak tavaszi toalettjeiket mutatják és a gyönyörű Serpentine-tavon szerelmes párok csóznak egymásnak.

Az egész város képe olyan, mintha lakosága megkétszereződött volna. Az Oxford és Regent Streeten huzsig a sok idegen, kik közül kiűnnek az angol nyelvet mindig feltűnő hangosan éneklő amerikaiak és az utánozhatalan kalapú párisi nők.

Az újonnan megnyitott Piccadilly-hotel, egy igazi huszadik századbeli palota tetején palmarkerttel nyitott meg, a hol most legdrágább, tehát legkiválóbb „fashionable” a londoni közönségnek nélkülözhetetlen Five o'clock tea fogyasztása.

A Covent Garden operában a híres Tetrazzini és Meiba asszony tündökölnék és két órával sem lehet a pénztárhoz jutni.

Csak a Cityben folyik szakadatlanul a „business”. Itt produkálják azt a sok pénzt, ami a West End drága mulatságaira szükséges.

Mindaz a „London Season”!

Büszkség tölti el a keblemet, midőn ez óriás város hirdetését oszloplak, a föld felett mozgó omnibusz táboron és a föld alatti villanyosokon a magyar nemzeti elmert látom ezzel a felirattal: „Hungarian Exhibition”.

A kiállítás helye az Earl's Court, számos palotával és díszes parkokkal. Az első teremben találtam az angol írók műveit magyar fordításban s a magyar költészet termékeit angolban Petőfi, Arany és Jókai arcképeivel. A következőben vannak a vakok intézetének

ügyes kézimunkái. Statisztikai táblák mutatják a magyar iskolák és egyetemek, valamint a professzorok tudományos működésének eredményeit.

Nagy termet foglal el a magyar királyi dohánymonopolium. Itt találjuk dohánytermékeinket nyers és feldolgozott állapotban a „közönséges kapától” — a „legfinomabb magyar” és mellettük a kimutatást, hogy hány millió koronát füstöl el évente a boldog magyar. Igen ügyesen vannak reprezentálva földművelésünk termékei, erdőink és hegyeink rővel képsével, valamint a magyar fauna és flora.

Legfontosabb része a kiállításnak kereskedelmi produktumaink bemutatása, melyeknek sikeres bevezetése Angliába mindenestre a kiállítás legkiválóbb praktikus célja. Itt látjuk Zsolnay pécsi majolika gyáranak ügyes készítményeit, magyar stílusban tervezett szőnyeget és kézimunkákat, hazai fa és márvány műveket stb. Sajnos, mind ezek árát oly drágára szabták, hogy nem igen remélek tetemes forgalmat, persze a magyar egyszerre szeretne meggazdagodni ebből a kiállításból.

Külön sátra van a Törley pezsgőnek, Kötányi szegedi paprikájának és a Londonban már ezélt is közismert „Hunyadi János” keserűvízének. A különböző magyar borok is helyet találtak egy teremben, de — nem tudom mily okból — a legnagyobb büszkömmel sem tudtam felfedezni közöttük a ménesi vöröst és a magyaradit, noha ezek bizonyára kívának boraink között. Igen ügyesek a magy. kir. államvasutak lokomotívjait és kocsijait bemutató minták. A magy. kir. postát és távbeszélőt egy levélhordó bácsi képviseli, aki készséggel nyújt felvilágosítást, — különösen magyarul.

Elérünk a képzőművészeteknek szentelt csarnokba, ahol nagyszámu neves mesterek, mint Peszty, Róna, Szilagy Marcsa, Kézdi Kovács stb., valamint törekvő ifjú nagyságok vannak kiállítva. Különösen érdekes és aktuális értékek bírnak a tipikus magyar paraszt arcképek, ruházatot és hazánk szép vidékeit ábrázoló festmények.

A magyar utca, mely a budapesti Óbuda egy utcájának másolata, igen érdekes látványt nyújt torácós házáival, melyekben parasztbutorok és szép kézimunkák találják helyet. Fel-tűnik azonban, hogy magyar nemzeti díszöltönyt, sőt még rajzát sem látni sehol.

A budapesti Uránia színház hazánk természet szépségeit mutatja le mozgófényképekben, melyeket felolvasásokkal és magyarázatokkal kísért. Rendkívül eredeti az utazás a dobtal jégbarlangban, a chute a Magas Táraról és csónakázás — valencei gondolákon — a Csorba-tavon.

A parkban felváltva a nálunk is jól ismert Steiner-féle gyermekzenekar és angol katonazene játszik, míg a síklós és szellős nyári bálteremben Racz Gusztáv hírnök cigánybandája huzza a talpalávalót s ugyancsak nehézséget okoz a nyikorgó orchesterákhöz szokott angliánusoknak, kik mindig vagy előbb, vagy hátrább vannak egy valctempóval.

Egy jó székely gulyás, egy üveg barátságos somyói borral a magyar vendéglőben koronázza be a látogatást.

Hely és idő hiányában talán nem mutatunk be mindent a mink van, de megtörtük a jeget és főleg azon sajnós itt is elterjedt hitet, hogy hazánk csak provinciája Ausztriának. A londoni magyar kiállítás mindenestre úgy Magyarország függetlenségének és irodalmának, mint kereskedelmének és iparának élő hirmondója.

Lészay Bé'a.

Mentőtánu retourjeggyel.

Merániai Braun Móric sajtópere.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 1.

Mikor Polónyi Géza a *Napban* megjelent ismeretes közlemény miatt 1907. január 29-én sajtópanaszát rágalmazás vétsége miatt Lengyel Zoltán orsz. képviselő ellen megindította, másnap, január 30-án megjelent Rutkay István akkori sajtóügyi vizsgálóbírónál Braun Móric merániai lakos, tolmács s bivatkozással arra, hogy neki retourjegye van s vissza kell utaznia, sürgős kihallgatását kérte báró Schönberger Béláné szül. Wallenstein Róza s Lengyel Zoltán ügyére vonatkozólag. A vizsgálóbíró helyt adott a kérelemnek s kihallgatta az önként jelentkező tatut, dacára annak, hogy akkor még a Nap szerkesztősége nem jelentette be Lengyel Zoltán dr. szerzőit. Braun Móric kihallgatása csak akkor került nyilvánosságra, mikor a mentelmi bizottsághoz kerültek az iratok Lengyel Zoltán dr. kiadatása ügyében. Ekkor a *Magyar Estilap* 1907. február 9-én megjelent számában „Mentőtánu retourjeggyel” cím alatt vezércikket írt a merániai Braun Móric tanu kihalgatásáról.

„A dicső nevek, melyek a jelen történelmében bukkantak fel és amelyeket mind meg muszáj tanulnia annak, aki nem akar műveletlen tökfikó maradni, — megint megszaporodtak egygyel. Hogy ki Márkus Terézia, azt már tudjuk mi, a politikai iskola engedelmes, és szorgalmas növendékei. Hogy ki Beke Erzsébet, ki Wallenstein Róza, ezeket már mind tudjuk. De most megint új nevet kell megismerünk: Braun Móric. Ez a Braun Móric vendégfogadós Meránban.

Azaz nem vendégfogadós, hanem jobban mondva: vendégfogadós. Braun Móric Meránban megindta ugyanis, hogy az a gaz zsidó maffia megtámadja becsületében Polónyi Gézát. Braun Móricban e hírre felébredt a keresztényi szeretet és elhatározta, hogy megfogja menteni a szorongatót férfit. Váitott egy tur-reur vasuti jegyet Budapestre, identizott és jelentkezett a vizsgálóbírónál:

— Birólében, egy nagyon fontos vallomást akarok tenni a Polónyi-ügyben. A bírő szabadkozott, hogy most még nem lehet tanuvallo-másokat felvenni, mert még meg sem indult a bűnvádi eljárás. De Braun Móric felmutatta a retourjegyet és ez meggyőzte a bírót arról, hogy a dolog oly rendkívül sürgős, hogy érdemes érte egy kis változtatást tenni a perrendtartásban. Felszóltotta hát Braun Móricot, hogy valljon. És Braun Móric vallott:

— Ezennel igazolom, hogy Polónyi ur ó excellenciája ártatlan.

— Mivel tudja azt bizonyítani?

— Mivel? Hát azzal, hogy megesküszöm rá. És egyúttal, mivel vasuti jegyemet már ugyis megváltottam, a költség már meg van, tehát hajlandó vagyok több más dologra is megesküdni.

— Mikre?

— Mikre? Hát mit tudom én, hogy mikre? Csak tessék megmondani, hogy mikre és én megesküszöm, mert én ilyen ember vagyok! „Ilyen ember a Braun Móric!”

Braun Móric ezen közlemény miatt rágalmazási sajtópert indított, amelyet ma tárgyal a büntető törvényezék Makucz dr. bírő elnöklété alatt ítélkező tanácsa.

A tárgyaláson a meg nem jelent panaszost Bonta Károly dr. ügyvéd képviselte, a vádlottat, Nagy Endre hírlapíró, aki a közle-

ményért szerzői minőségben a törvényes felsősséget elvállalta. Lengyel Zoltán védte.

A tárgyalás csak 12 óra után kezdődött meg. Nagy Endre a tárgyalás kezdetén kifejtette, hogy nem volt sértő szándéka és a kijelentés után Braun visszavonta a panaszt.

A t. Házból.

Szluha és a kétféjű sas.

Elrontotta az étvágát az osztrák címer.

A képviselőház mai ülésén folytatódatosan tárgyalták a büntető novella reformálására vonatkozó törvényjavaslatot. A vita kapcsán a szónokok jóformán kivétel nélkül hangzottak a büntetőtörvénykönyvnek abbéli fogyatékoságát, hogy nem sújtja elég szigorúan a zászló- és címersértőket.

A baloldali folyosón a szünet alatt tovább folyt a címersértések körül a vita.

— Szegény Szluha bácsi — mondta Zlinszky István — bizonyosan felszólalt volna ennél a kérdésnél, mert nem hiszem, hogy volna köztünk még valaki, aki a háromhalmos címerhez jobban ragaszkodnék.

— No, no — szólalt meg nyomban egy pár műhazafi, — mi is szeretjük nemzeti jelvényeinket.

— De nem úgy, mint ő! Mert például, ha a Lajthán túlt látta, még az étvágja is elment. Különböztet elmondhatok egy érdekes esetet.

És a hangos halljuk kiáltásra a következő jellemző apróságot mesélte el Szluha Istvánról:

Az öreg ur ritkán mozdult ki zöld szalugáteres kastélyából. Minden nyáron egyszer történt meg, hogy befogatott a kőanyú homokfutóba s áthajtatott a közeli Csurgó pusztán lakó barátjához, Paksy Alberthez, a híres heraldikushoz.

A szives vendéglátó háznál ilyenkor nagy volt a sürgős forgás, mert a ritka vendéget szerzőlött megbecsülték. Nagy ivással és pipázással töltötte a házigazda vendégével az időt. Mikor azután egy jóképű menyecske azt jelentette, hogy készen az ebéd, befordultak mindketten az ebédlőbe.

Igy történt a múlt nyáron is. Szluha István helyet foglalt a számára kijelölt bőrszékekben, s míg Paksy valami apróságért kiment a szobából, végigjáratta tekintetét a cimerekkel teleaggatott falon. Hosszasan vizsgálta, nézegette a színes jelvényeket, de egyszer csak hirtelen kiesett kezéből a leveses kanál. Cövélt a fejét, dűnnyögött.

— No, mért nem eszel Pista bátyám? — szólította meg a visszatérő házigazda.

— Bertikém, Bertikém — mondta Szluha csendesesen — te még sem szeretsz engem igazán.

— Talán megbolondultál?

— Eszemnél vagyok én öcsém, talán sohasem volt ennyi eszem, mint épen most.

— Talán nem jó volt a bor? — kérdeste méltatlankodva Paksy.

— Régen nem ittam ilyen homokot.

— Talán a szűz dohány nem izlett?

— Elszíhatná a német császár is.

— Hát akkor mi bajod van?

Szluha nem szólt, csak a fejét rásta, majd egyik kezével az edényes szekrény irányában a falra mutatott.

— Az, az, öcsém, ezért nem szeretsz engem.

Paksy arra felé fordult s mikor észrevette, hogy vendége a többi címer között lógó kétféjű sasra mutat, óriási habotában tört ki.

— Ha csak ez a baj? — folytatta kacagva, ezen nagyon könnyen segíthetünk.

És néhány perc múlva a heraldikai gyűteménynek ez az odliórus darabja már ott hevert valamelyik szekrény alatt.

— Így már rendben van a dolog. — mondta Szluha mosolygóra vált arcával. — most már látom, hogy mégis szeretsz.

És vigan kapta fel a kanalat az öreg ur. Kétszer kért a levesből, háromszor a husból s olyan duhaj kedvben volt egész nap, mint egy gimnazista, aki az érettségi banketen először szilgarettát a professzorok szemelättára.

Meggyilkolt festő.

Páris szenzációja.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 1.

Rettenetes gyilkosság tartja izgalomban a francia fővárost. Négy ember, három férfi és egy nő, vasárnap éjjel megtámadták, kirabolták és meggyilkolták Steinheil Adolf ismert elsőrendű arcképfestőt és anyósát. A borzalmas gyilkosságról a következő táviratok szólnak:

Páris, június 1. Steinheil hírneves arcképfestőt és anyósát Jappes asszonyt ma éjjel meggyilkolták. Steinheinné, a festő neje, akit az ágyban megkötözve találtak, elbeszélte, hogy négy személy álmukban megtámadta és kényszerítette őket, hogy mutassák meg, hol van a pénzük elrejtve. A támadók között egy nő is volt, akiben Steinheinné férjének egy volt modelljét vélte felismerni.

Páris, június 1. Steinheil festő és anyósának meggyilkolása ügyében vezetett vizsgálat szerint az ünök elő, hogy a tettesek szándéka csupán lopásra irányult, mert 8000 franknyi összeget raboltak. Az ékszerok, amelyek egy titkos helyen voltak elrejtve, nem estek a tolvajok kezéig. A nyomozás tovább tart. Azt vélik, hogy Steinheil egyik modellje, ki a házban járatos volt és azt hitte, hogy Steinheil és családja, mint minden szombaton, úgy most is a zöldbe mentek, több büntársával együtt behatolt a lakásba és hogy ők követték el a gyilkosságot. Mindkét áldozat holttestét a morgueba szállították.

Páris, június 1. Steinheil festőművésznek és anyósának meggyilkolásáról újabban a következő részleteket jelentik:

Vasárnap reggel hat órakor a ház lakói a festőművész atelierjéből kétségbeesett segítségkiáltásokat hallottak. A műterem ablakánál halálsápadtan állott a festő szolgálja és segítségért kiabált. A rendőrök beltrtek a műterembe, ahol rettenetes látvány tárult eléjük. Az első emeleti corridorban a padlón hevert Steinheil Adolf megfojtva. Szájában nagy vatta csomó, nyakán vékony kötéll. A hálószobában találtak meggyilkolva Jappynét, a művész anyósát. Ez a szoba Steinheinné felnőtt leányas volt, aki véletlen szerencsének köszönhető megmenekülését. Szombaton ugyanis kiment a nyaralóba, hogy kitakarítsa villáját, hova a család hétfőn akart beköltözni. Az asszonyt is vékony kötéll elfojtották meg. Mikor a rendőrök az asszonyköteleit bontották, egyszerre a szomszéd szobából fojtott hörgést hallottak. Az ágyban alálva találtak a művész 37 esztendőes feleségét. Szájából lassan csurgott a vér, nyakára vékony kötéll volt fessítve. A törvényszéki orvosok konstatálták, hogy a támadók pár perc alatt végeztek a két áldozattal. Steinheinnét sikerült hamarosan észretérteni.

Steinheil Adolf Páris egyik leghírnevesebb portait-festője volt. Jó barátja volt Faure Félixnek, az egykori francia köztársasági elnöknek.

Steinheinné később ezeket mondta el a borzalmas merényletről: A betörők valószínűleg átköltözött nyaralójába. Először a hálószobában végeztek Steinheil anyósával, azután Steinheinné mellett megfojtották. A gyilkosok négyen voltak és róla azt hitték, hogy Steinheil leánya. A támadók közül három férfi volt, egy nő. Revolverrel szegeszk az asszonynak és azt mondták, hogy adja elő azt a pénzt, amit atyja a múlt télen rendezett kiállításból szerzett. Steinheinné ekkor megmutatta a rablóknak a pénz helyét, sőt maga is segített előszedni az értékpapirokat. Egyik férfi ekkor hirtelen vattát gyömöszölt a szájába. Az asszony még hallotta, amint az egyik így szólt: „Végezzetek vele gyorsan!” Érezte, amikor köteleit tettek a nyakára. Ekkor elájult és többre semmire sem emlékszik.

Gyermekszépségverseny.

Családi jelenet.

A feleség: Ez is csak a te gyerekeddel történhet meg. Hát nem a Bendeguz a legszebb gyerek Aradon? A te helyedben majd tudnám mit csinálnak?

A férfi: De drágám, felesleges módon esoffrozod magadat. A szépségverseny már elmúlt és ha megpukkadnak is, ami Bendeguzunk a legszebb gyerek Aradon.

A feleség: Ezt ne én neked mond, én ezt egy is tudom, de azok ugylátszik nem akarták észrevenni! Az én Bendeguzomat nem díjazták Empörend!

A férfi: Wirklich. Dehát te tudod, Gusten und Ohrfeigen sind verschieden.

A feleség: Nekem te ne gyere közmondásokkal. Ha egy csepp szemük lett volna, észre kellett volna venni, hogy milyen csodagyerek a Bendeguz. De nem, ezeknek nincs szemük. Tavaly Marienbadban Edwardnak feltűnt a mi Bendeguzunk. Na ja, Edward egy európejer, de ezek?

A férfi: Milyen Edwardról beszélsz drágám?

A feleség: Milyen Edwardról? egy kérdés, hát az angol királyról. Te is többet olvashatnál. Az Isten adott neked vagyont, de műveltséget ugylátszik neked kell szerezned. Hát provokáltattad már Leitnert?

A férfi: Meg vagy te hülvé? Már miért provokálnám én dr. Leitnert?

A feleség: No ez már több a gyávaaságnál, ez moral insaniti. Bendeguzt lenézték, mintha a Trokár Marosa gyereke lett volna és te ezt csak ugy zsebre vágod. Mondtam már, lennék csak a te helyedben, provokálnám valamennyit, Leitnert, Staubert, meg nem tudom kik voltak abban a zsűriben. Szép kis zsűri. A mi Bendeguzunk nem kapott díjat, ez a fiu, akire Stefánia mosolygott Montoneban, akiről Freystädter Flóra azt mondta: snedig fiatal ember. A mi Bendeguzunkat ez a zsűri észre se vette. Ez is csak Aradon történhet és csak olyan emberrel, mint amilyen te vagy.

A férfi: De nézd drágám, hátha azok a kis gyerekek, akik díjat kapnak, mégis szebbek?

A feleség: Zebulon, te beteg vagy. Zebulon, te becsmerled saját külön gyermekedet. Zebulon, te szivtelen gazember vagy. Ilyet még nem mondott apa. Bendeguznál szebb gyerek, Ezt kellett megérnem. Ezért szendvedtem annyit. Abban a nehéz időben mindig magamnál hordtam a millió Vénusz fotográfiáját. Karlsbadban csak a sümegei Sátorival voltam együtt, mert az volt a legszebb férfi az

egész fűrdőben. Orák hosszáig elértem Murilló angyalkáit és az éjjeli szekrényemen is ott volt Cleo de Merodé arcképe és most te azzal jössz, hogy talán nem Bendeguz a legszebb gyerek? Ilyen ember megérett a Schwarzerre.

A férj: De drága angyalom, nekem a legszebb a világon a mi Bendeguzunk.

A feleség (sirva): Hát én már semmi sem vagyok. Mindig csak Bendeguz. Azelőtt beszeg térdem állva könyörögtél egy esékért, de most már semmi sem vagyok.

A férj: Hiszen te vagy a legszebb, de te is más vagy és Bendeguz is más. Bendeguz előtt még sohasem térdeltem és nem könyörögtem.

A feleség: Ez rád vall, azért is mertek így bánni Bendeguzszal. De majd megmutatom én neked, milyen gyerek az én fiam. Az idén meg fogja nyerni Ostendében a szépségversenyt.

A férj: (ljetten.) Az istenért, csak nem tervezed Ostendét?

A feleség: Már nem tervezem, már el is hátrórtam. Bendeguz... díjat fog nyerni és ha a fél vagyunkba kerül, mégis Bendeguz lesz a legszebb gyerek Aradon. Daru

Jászai Mari Aradon.

Előadást tart a Nőegyesületek közgyűlésén.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 1.

Az Aradi Közlöny a napokban megírta, hogy a Magyarországi Nőegyesületek Szövetsége pünkösdkor Aradon tartja rendes évi közgyűlését, amelynek egyik legnagyobb érdekessége Jászai Mari, a Nemzeti Színház tagjának előadása. Károlyi Gyuláné grófnénak és Leitner Ernő dr. nak, a kiváló tevékenységű főorvosnak érdeme az, hogy Aradon tartja meg nagygyűlését a Magyarhoni Nőegyesületek Országos Szövetsége. Az egyesületet, melynek ügyvezető Batthyány Lajosné grófné az elnöke és Rosenberg Angusztá az alelnöke, a város községe nevében a törvényhatósági bizottság Leitner Ernő dr. indítványára hívta meg Aradra. Eredetileg az volt a terv, hogy szeptemberben a gyermekvédelmi kongresszussal egyidejűleg tartják meg a nőegyesületek gyűlését is, minthogy azonban a nőegyesületek szövetségének alapszabályai a közgyűlésnek szeptemberig való előadását nem teszik lehetővé, ezért kellett azt a pünkösdünnepre áttenni.

Most becsátották ki az ünnepség programját, amelyet itt közlünk egész terjedelmében:

Budapestről való indulás legkésőbbben június 6-án, ünnep szombatján, gyorsvonaton, d. u. pontban 2 órakor a keleti pályaudvarról, érkezés Aradra este 8 óra 54 perckor; — vagy indulás éjjel 9 óra 30 perckor személyvonaton a központi pályaudvarról, érkezés reggel 6 óra 5 perckor Aradra. Este 8 órakor közös vacsora.

Június hó 7-én, pünkösd vasárnapján, reggel 9 órakor Arad sz. kir. város székháza I. emeleti Tanácstermében zárt ülés, melyre a Szövetség Tanácsát és a Szövetséget alkotó egyesületek elnökeit, illetve elnökhelyetteseit (delegátusait) van szerencsénk meghívni.

A zárt ülés ügyrendje:

1. A delegátusok igazolása.
2. A közgyűlés előkészítése.

Az I. C. W. — a Nők Nemzetközi Szövetségének némely állandó bizottságába választandó delegátus jelölése. — Pénztárvizsgálók jelölése.

3 Alapszabálymódosítás.

Fél 2 órakor közös ebéd.

Délután fél 4 órakor, szükség szerint csoportokra osztottan, Arad városa következő közjóléti intézményeit tekintjük meg: Városi Árvaházat, Elemi iskolák Napközi Otthonát, Áll. Gyermekmenhelyet, a Fehér Kereszt Egyesület ambulanciáját és gyermekápolás-helyiségét, a népkonyha helyiségét. 6 órakor együttesen rójuk le kegyeletünk adóját az aradi 18 vértanú emlékművénel és elszándokolunk vesztőhelyekre; esetleg megtekintjük még az aradi várat.

Este 7 órakor Jászai Mari, alkohol ellen küzdő szakosztályunk tagjának előadása a Megyeháza nagytermében.

Június hó 8-án, pünkösd hétfőjén, reggel 9 órakor nyilvános közgyűlés, amelynek ügyrendje:

1. Gróf Batthyány Lajosné elnök a közgyűlést megnyitja.

2. Szemere Ilona titkár bejelenti az igazolt delegátusok névsorát.

3. Buszgány Anna jegyző jelentést tesz a Szövetség évi működéséről.

4. Krajner Margit pénztáros beszámol a Szövetség vagyoni helyzetéről és bemutatja a jövő évi költségvetés tervezetét.

5. Dr. Herich Károlyné és Sebestyén Gyuláné pénztárviszsgálók jelentése.

6. A Tanács előterjesztése: a pállnkamérszek vasárnap munkássünete tárgyában. Előadó: Szemere Ilona.

7. A Tanács előterjesztése: a közoktatásügyi Tanácsba kinevezendő állandó nőtagok tárgyában. Előadó: Sebestyén Stetina Ilona.

8. A Tanács előterjesztése: az anyaság védelme és biztosítása ügyében teendő lépések tárgyában. Előadó: Rosenberg Angusztá.

9. A Tanács előterjesztése: cselédügyi szaktanácskosmány tárgyában. Előadó: Cserháti Margit.

10. Rosenberg Angusztá alelnök ismerteteli az I. C. W., a Nők Nemzetközi Szövetségének az évi munkásságát.

11. Zípernovszky Károlyné, a Szövetség béke- és választott bírósági szakosztályának elnöke.

12. Gaál Jenőné a munkásvédelmi szakosztály elnöke.

13. Dassewffy Emma az ifjúság védelmi szakosztály elnöke.

14. Gius Albertné az alkohol ellen küzdő szakosztály elnöke, — ismerteteli szakosztályuk az évi munkáját.

Szükség esetén 2 órakor félbeszakítjuk a közgyűlést és délután 4 órakor folytatjuk.

Budapestben, 1908. május havában.

Tisztelettel

Szemere Ilona, gróf Batthyány Lajosné,
titkár. elnök.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Aradi növendékek a budapesti zeneakadémián. E hó 27-én tartották meg a budapesti zeneakadémián a magánvizsgálatokat, melyeken Aradról Strifler Erzsébet és Leitner Paula is résztvettek s mindketten sikerrel levizsgáztak: előbbi az akadémiai 3-ik évfolyamból vizsgázott a songoratanaszakból, utóbbi az előkészítő 3-ik évfolyamból vizsgázott ugyancsak a songoratanaszakból s így az akadémia növendék sorába került.

* A fiu büne. Tizenöt perc alatt játszódik le egy egész dráma, melynek mását annyiszor látjuk az életben. A könnyelmű fiu, akit kártyaszünetedéje és a rossz társaság a bűn útjára

visznek, meglopja szüleit és a pénst könnyű erkölcsű nők társaságában dobálja ki. A szerencsétlen szülők, látva egyetlen fiuk szülését, kétségbeesésükben kitagadják a fiut. Kitaszítva, elhagyatva katonának megy és Marokkóban hősként harcolva megszerzi a jászai bojtot. A már már reményvesztett szülők boldogan fogadják vissza a javulás útjára tört fiut. Így egyszerű szavakkal elmondva, is érdekes ígató drámát sejtet a kép. A kivitalban gyönyörű kép az *Uránia-színház* közönségére nagy hatást gyakorol. A pompás kép méltóan sorakozik a többi szebbnél-szebb tíz számhoz.

Francia katonák emléke.

Leleplezték Pécsert.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 1.

A Napoleoni háborúk alatt néhány beteg francia hadifogoly Pécsre vetődött; az ottani kórházban ragályos betegség elpusztította őket és közös sírba kerültek. Ezeknek a francia vitézeknek emeltek emlékoszlopot a pécsiek, amelyet tegnap leleplezték le.

A francia kormányt — a hirtelen megbetegedett bécsi francia követ, Crozier helyett — Fontenay budapesti francia főkonzul képviselte. A magyar kormányt Bolgár Ferenc államtitkár, a képviselőházat Rakovszky István alelnök képviselte. Kivülük még több képviselő és vármegyei notabilitás jelent meg.

A felállított dízsátor előtt a francia és a magyar kormány képviselői, a képviselőház küldöttsége, valamint a hölgyek helyezkedtek el. Az emlékmű előtt Baranya- és Somogy vármegyék küldöttségei foglaltak állást, akik elhozták a nemesi fölkelés lobogóit, amely fölkelést Ferenc császár felszólítására Napoleon hadai ellen a vármegyék szerveztek. Az ünnepély a pécsi dalárda énekével kezdődött. „A két gránátos”-t énekelték, melynek végező akkordjait és a *Marseillaise*-t a közönség is lelkesen énekelte.

Zsolnay Miklós francia nyelven üdvözölte a francia-kormány képviselőjét. Fontenay vicomte a bécsi francia nagykövet sajnálkozásának adott kifejezést, hogy az ünnepélyen nem vehet részt, majd felolvasta Crozier nagykövet beszédét, amelyet itt akart elmondani. A beszéd telve van hálával a magyar, különösen a pécsi közönség iránt, mely Franciaország iránt érzett rokonszenvének ezen emlékmű létesítésével oly megható és a francia nemzetnek jóleső alakban adott kifejezést, mely annál becsesebb, mivel az a lovasias magyar nemzettől jön, mely annyit törekvésében azonos a francia nemzettel. A testvériesülés ezen ünnepe élénk visszhangot fog kelteni egész Franciaországban, ahol jóleső érzést fog kelteni, hogy a nagy háború katonáinak jeltelen sírja fölé örök időkre ily emlék borul.

A lepel lehullása után a koszorukat helyezték el. Elsőnek Girodon őrnagy Piquart hadügyminiszter koszoruját tette le az emlékműre, majd Rakovszky István a képviselőház és Téry Béla a főrendiház koszoruját tette le.

Délben a Nádor-szállodában ötszáz terítékű ebéd volt. Elsőnek Fontenay vicomte Ferenc Józsefet éltette. Utána Rakovszky István a francia köztársaság,

illetve annak elnökére, Fallieresre emelte poharát. Bolgár Ferenc államtitkár francia néven dicsőítette az itt eltemetett francia katonákat, magasztalólag emlékezvén meg a mai francia hadseregről, melynek katonai erényei azonosak a grand armee erényeivel. Bolgár után még többen mondtak pohárköszöntőket.

Délután öt órakor Pécs fensikjában, a Tetyén, nagy népünnepély volt, amelyen az össze vendégek megjelentek. Mintegy tízezer ember tolongott a fensikon. Amint besötételett, pompás tűzijáték kezdődött, melynél a francia vonatkozásu transparensek tündri fényben usztak és a francia és magyar színek mindenütt felgyultak. Amint a vendégek este féltizenegy órakor elhagyták a pályaudvart, az emlékoszlopon kigyuladt az illumináció, ugyancsak francia színekben és az egészen kivilágított emlékoszlop mindaddig látható volt, amíg a vonat be nem kanyarodott a pécsi hegycsopor tulsó oldalára.

A banké után Fontenay főkonzul a Zsolnay-gyáiban átadta özvegy Zsolnay Vilmosnának a becsületrendet, azzal a kérelemmel, hogy tűzze azt kiváló fia mellé. Ugyanitt átadta a tiszti keresztet Tausz Gyulának, a hitelbank pécsi fiókja főnökének.

Tíz éves találkozó.

Napról napra olvashatjuk, hogy iskolatársak, akik együtt tettek csettiségit, tíz, vagy husz év után találkoznak. Egy ilyen találkozás a következőképen folyik le:

Színhely: Vendéglő, ahol az iskolatársak banketre összegyűltek.

Szereplők: Az iskolatársak.

Első: Szervusz, szervusz kedves barátom! Híjye, hogy is hívnak?

Második: Koros István vagyok...

Első: Aha! Csakigyan! Nagyszerűen nézel ki... alig változtál.

Második: Te sem változtál, kedves Pali...

Első: Ódön vagyok... Sónajtó Ódön...

Második: Nekem mondod? Emlékszem reád... nagyon jól... mi vagy?

Első: Orvos akartam lenni... hivatalnok lettem.

Második: Nagyszerű! Én katona akartam lenni és — ügyvéd lettem. Ki az a pap ott?

Első: Az Kádár Jenő... tudod, a ki mérnök akart lenni...

Második: Aha! Hát a Gyalából mi lett, a ki mérnök akart lenni?

Első: Az kereskedő... ott ül a kegyelmes ur mellett.

Második: Kegyelmes ur?! Ki az?

Első: A Katona Lajos...

Második (halkan): Az az oltóni fráter, a ki mindig a szemárpádon ül?

Első (halkan): Az. Soha se tudta a lelkjét...

Második: Nem... A Bognár János csinálta meg a legtöbbet helyette...

Első: Igen... igen... az praematurus lett...

Második: Emlékszem reád... Hol van? Nem látom...

Első: Nincs itt... nem jöhettél el... nem volt pénze vasutra... Valahol néptanító...

Hangok: Csend! csend! halljuk!

Ünnepi szónok: Üdvözöllek benneteket, kedves barátaim! És üdvözölöm azt, aki szerény körülményeket megéltél megjelenedésével...

Mind (telkesülten): Éljen Katona Lajos!

Szónok: Ugy van, éljen Katona Lajos, aki mint dicső minta ragyog előttünk, hogy a szorgalom, a tudás, a képesség, az ész és jellem ölekezése, a melynek a kegyelmes ur mindig, már tanuló korában is igazi példája volt... mily magas polcra emelheti az embert.

Mind: Ugy van! Ugy van!

(Sietnek a kegyelmes urral koccintani.)

Petar.

A képviselő sógornője

Letartóztatott leánykereskedő.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 1.

Rendkívül veszedelmes leánykereskedőnő jászott a véletlen a pozsonyi határrendőrség kezére. Gaál Lászlóné, aki Gaál Gaszton képviselő rokonságára hivatkozott, tíz évi börtönt ült kerítőnő s aki áldozatait a legelőkelőbb családok gyermekei közül szedte.

A rég keresett leánykereskedőnő letartóztatásáról a következő tudósítást kaptuk:

Vasárnap éjjel hatalmas csengetés verte fel a főkapitányság központi ügyeletését. Ujhelyi József rendőrfogalmazó a telefonhoz sietett és megkérdezte:

— Halló, ki beszél?

— Itt a pozsonyi határszéli rendőrkapitányságtól Druznik fogalmazó. A ma esti gyorsvonattal egy gyanús külsejű asszony érkezett Budapestről; három leány kíséretében. Egy ur, aki a vonaton együtt utazott velük, megfigyelte őket utközben s figyelmeztetett bennünket, hogy az asszony valószínűleg leánykereskedő. A társaságot feltartóztatuk, az asszonyt pedig igazolásra szólítottuk. Nagyon méltatlankodott és bemutatta a keresztlevelét és a házassági bizonyítványát, amelyekkel igazolta, hogy Gaál Lászlóné a neve. A leányokról azt állította, hogy az unokahugai. „Gaál Gaszton képviselő a rokonom, majd megtanítja magukat, amiért ártatlan nőket inzultáltak!” — mondta az asszony. Egyelőre őrizet alatt tartjuk őket s kérünk sürgősen felvilágosítást.

Ujhelyi fogalmazó becsengette Walter detektívét és kiosztotta neki az ügyet. A detektív kocsiba ült és kiment Gaál Lászlóné lakására a Szövetség utca 28. számú házba. Egy óra múlva visszatért és a következőkről tett jelentést:

— Gaál Lászlóné semmiféle összekötetésben nem áll Gaál Gaszton képviselővel, hanem egyike a legveszedelmesebb leánykereskedőknek, aki összesen már tíz évi börtönbüntetést szenvedett el különböző büntettek miatt. Állandó üzletszerző helye a városliget. Ide szokott vasárnapként kijárni és a szegényebb diákkisasszonyokra veti ki hálóját, magához csalogatja őket. Rendesen vasárnap működik és azokat a leányokat csábítja el, akik különösen vizsga előtt már a kora reggeli órákban megjelennek, hogy tanuljanak. A gonosz asszony éles szeme azonnal észreveszi, hogy a jőnevelésű leány szegény család sarja s mindenféle ígérettel addig beszél neki, míg az megtántorodik, mert szégyeli, hogy kopott karton ruhában kell megjelennie az évrő vizsgán. Vasárnap három leánynak, Novotny Ilonkának, Bár-

sony Arankának és Magyar Erzsébetnek a társaságában tért haza. A leányokat kiöltöztette és ma délután utazott el velük Bécs felé, hogy Prágában eladja őket.

A nyomozás eredményéről értesítették a pozsonyi határszéli rendőrséget, amelyik a leányokat visszaküldötte aggódó szüleikhez Budapestre.

HIREK.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 2-án az időjárás: derült, meleg és száraz.

— A pápa jubileuma. Budapestről jelenté tudósítók: Ma ünnepelték meg Budapesten X. Pius pápa pappá szentelésének ötvenedik évfordulóját és egyúttal ötvenedik évfordulóját annak, hogy a lourdesi szűs megjelent. Déllelőtti a katolikus kör dísztermében és az angol kisasszonyok sárdájának udvarán díszelőadások voltak a lourdesi Szűs tiszteletére, délután pedig körmenet és a szent István bazilikában szent beszéd volt. A katolikus kör dísztermében tartott ünnepségen ott voltak Erzsébet Amália királyi hercegnő képviselőben Szegedy Gina udvarhölgy, gróf Zichy Nándor és neje, Radnay Farkas és sípekli Balás Lajos megyei püspök, Molnár János apát és országgyűlési képviselő, Valter Gyula esztergomi prélátus, Burány Gergely, csornai premonstrál prépost, Radnay, Farkas besztercebányai megyei püspök mondta az elnöki megnyitó beszédet. A lourdesi szűs megjelenésének ötvenedik évfordulója alkalmából délután a katolikus egyesületek, a főpapság, a papság és a katolikus hívők élénk részvételével körmenet volt. Az egyesületek és a kongregációk tagjai s órákig gyülekeztek a városban téren. Ott volt Lichtenstein Alajosné, Erzsébet Amália királyi hercegnő asszony. A hercegnő számára a régiönzött oltár közelében tartották főnn helyet. Az ajtósság végén elindult a menet. Elöl a papság haladt, kétoldalt mellette a Rákócziak és a kalocsa konviktus növendékei. A papok mögött Erzsébet Amália királyi hercegnő, ment báró Venczel Róza udvarhölgygyel. Közvetlenül mögött haladtak a Sacré Cœur növendékei, az Oltáregyesület, az Angolkisasszonyok, a Szent Margit intézet, a Sion-apácák és a Ranolder intézet tanítványai. A menet a Bazilikába vonult, ahol Balás Lajos rozsnyói püspök beszédet mondott.

— A battonyai járás új főszolgabírája. Makródi jelenté tudósítók: Csanádvármegye törvényhatóság bizottsága Návay Tamás főispán elnöklésével évnegyedves közgyűlést tartott ma déllelőtti, amely iránt — dacára, hogy választás is volt a gyűlés napirendjén — nem valami nagy volt a bizottsági tagok érdeklődése. Még a makóiaknak is otthon maradt jórésze. A közgyűlést a Spilka Antal főispáni kinevezése folytán megüresedett battonyai főszolgabírói állás betöltése vezette be. A törvényhatóság áthelyezte Petrovics Mihály nagylaki főszolgabírót s így a nagylaki főszolgabírói állásra szavaztak, amelyre Szilágyi Gyula és Glatz Béla dr. első osztályu szolgabírák pályáztak. A szavazás során Szilágyi Gyula 58, Glatz Béla 27 szavazatot kapott. Csanádvármegye legifjabb főszolgabírája tehát 31 szökbbséggel Szilágyi Gyula lett, első osztályu szolgabíróvá Urbanics Kálmán kovácsbázi szolgabíró lett, míg Urssinyi Endre dr. Nagylakra másodosztályu szolgabíróvá választották meg. Návay Tamás főispán a választás után Glatz Béla dr. főszolgabíróvá, Kovacsica Dossó közigazgatási gyakornokot pedig főszolgabíróvá nevezte ki. A törvényhatóságot ez után is foglalkoztatta a tiszt-

viselői dolga. Az állandó választmány javaslataira akkép módosították a nyugdíjszabályzatot, hogy a szolgálati időt 40 évről 35-re szűkítették le. Nagy Károly megyebizottsági tag indítványára pedig kimondták, hogy a nemzeti ellenállás idején a tisztviselők által tanúsított önfeláldozó, hazafias visélet elismerésül az 1906-ik évet háromszorosán számítják be a szolgálati időbe, illetve nyugdíjévekbe s ezt a kedvezményt kiterjesztik a segéd- és kezelő-csoport tagjaira is. A közgyűlés egyéb tárgyait átiratok s kisebb jelentőségű közszolgálati ügyek képezték, amelyeket 12 órára elintézték.

— **Nagybeteg püspök.** *Szalmárnémetiből* írják: A nagybeteg Boromissza püspökhöz tegnap érkezett *Ángyán* tanár, ki konstatálta, hogy a püspök jobb tüdejéről a gyuladás műléfelen van és most a bal tüdőn jelentkezett a gyuladás, mely normálisan fejlődik. A krisist holnap estére várják. A püspök az elmúlt éjet nyugtalanul töltötte. Reggelre állapota enyhébb volt. Értvérese, mely korábban rendetlen volt, ma teljesen rendes. A nagybeteg ágyához ideérkezett a Bicskából nővére, öv. *Guggenberg Miklósné Boromissza Ilona*. Orvosai, Göbel és Vajay állandóan a beteg mellett vannak. Az agg püspök állapota nagyon komoly. Az ország minden részéből érkeznek távirati tudakosodások a püspök állapota felől. A káptalan tagjai és az udvari papok állandóan a beteg ágya mellett tartózkodnak. A megyében és városban általános az érdeklődés.

— **A branyiszkói hősök emléke.** *Löcséről* jelentik: A szepesváraljai temetőben nyugvó branyiszkói hősök sírján az emlékművet tegnap leplezték le. Résztvettek az ünnepélyen: *Günther* Antal igazságügyminiszter, *Raisz* Aladár, *Okolicsányi* László, *Buza* Barna, *Petrogally* Oszkár, *Máriássy* Mihály, *Jungenfeld* Károly, *Leszkay* Gyula és *Nagy György* orsz. képviselők, *Alapi* Salamon szepesi főispán és az összes szepesi megyei, városi és állami hatóságok és intézetek képviselői. Az ünnepi beszédet *Máriássy* Mihály mondta. Az emlékműre nagyszámu koszorút tettek le. *Csáky* Albin gróf a főrendiház nevében tett le koszorút.

— **A bécsi helyőrség tavaszi szemléje.** *Bécsből* jelentik: A gyakorlóteremen ma tartották meg a tavaszi szemlést. A király jó egészségben vett részt a szemlében, melyen több ezer néző volt jelen és melyre az összes főhercegnők és a külföldi katonai attasék is kivonultak. A közönség őfelségét viharos óvációban részesítette.

— **Szterényi az arad—budapesti második vágányról.** Fővárosi tudósítónk táviratozza: Az országos függetlenségi és 48-as párt ma este *Hoitsy* Pál elnöklete alatt értekezletet tartott, melyen *Wekerle*, *Apponyi* és *Günther* miniszterek és *Szterényi* s *Meskó* államtitkárok is jelen voltak. Az értekezlet több törvényjavaslat között az államvasuti beruházásokról szóló javaslatot is tárgyalta. A vita folyamán *Szterényi* József államtitkár válaszolva a felszólalásokra, kijelentette többek közt, hogy a második vágányokat illetőleg a *budapest—zimonyi* és a *temesvár orsovai* vonalon kívánnak második vágányt, nézete szerint azonban a legnagyobb szükség a második vágányra a *budapest—arad* vonalon van, ahol a közel jövőben igen nagy szállítás lesz. Itt azonban olyan nagy összegekről van szó, hogy azokat nem lehet kiadni addig, amíg a bajokon másképp is lehet segíteni. A javaslatot ezután az értekezlet elfogadta. *Sümegei*

Vilmos előadása alapján tudomásul vették ezután a kereskedelmi miniszternek a *nagykikinda—aradi* helyiérdekű vasut engedélyezéséről szóló javaslatát.

— **Az aradi dalosünnep.** Napról-napra folynak az előkészületek az aradi Máv. dalegylet zászlószentelési ünnepélyére. *Barabás* Béla dr. orsz. képviselő értesítette a dalegylet elnökét, hogy a hó 4-én csütörtökön este Aradra érkezik s péntektől kezdve minden tekintetben rendelkezésükre áll, hogy az ünnep sikerét maga a részéről is előmozdítsa. *Barabás* Bilit *Jakelfalussy* Lajos honvédelmi miniszter is felkérte a képviselősítésére s megbizta őt zászlószegének a beaverésével. Legújabbán *Zichy* Aladár gróf őfelsége személye körüli miniszter is leküldötte a zászlószeg s az elnököt bizta meg, hogy az nevében a zászlóba beverje. Ugy a közös, mint a honvédtisztikar képviselője lesz az ünnepélyen. *Arendt* Lajos vezérőrnagyot, aki távol van Aradtól, *Palik* alezredes fogja képviselni, a 8. d. honvéddalvezérek 3. d. zászlóaljja nevében *Lippucz* alezredes átiratban értesítette *Vajda* Jánost, a dalegylet elnökét, hogy a zászlóalj tisztikara a zászlószeg beaverése céljából küldöttségileg fog megjelenni az ünnepélyen. A vendégdalegyletek egyrésze már bejelentette érkezésének idejét. A budapesti „Testvériség” dalegylet, a mely az ország egyik legjobb dalköre, 60 taggal szombaton délután fél 3 órakor, a szegedi dalegylet a híres „Ceglédi tizenhatossal” ugyancsak szombaton este 9 órakor 35 taggal, a budapesti „Visszhang” férfi dalegylet vasárnap reggel 6 órakor 48 taggal érkezik Aradra. Az ünnepély délutánján a *Baross* parkban tartandó hangverseny nagy művelzetet ígér, ennek részletes műsorát a dalegylet legközelebb fogja közzétenni.

— **Detronizált uralkodó.** *Konstantinápolyból* táviratozzák: A zendülő számoszi nép megfosztotta trónjától az uralkodó fejedelmet és súlyosan bántalmazta. A fejedelem utódja valószínűleg *Konstantinidesz* pasa lesz.

— **Képviselőjelölés.** *Paksról* írják: A paksi függetlenségi és negyvennyolcas párt *Jeszzenszky* Ödön dr. paksi szolgabírójelölte, a ki a jelöltséget elfogadta és programbeszédét a napokban fogja elmondani.

— **Letartóztatott herceg.** *Londonból* táviratozzák: A francia nagykövetség megkeresésére család miatt letartóztatták *Szergiusz Kurvossov* orosz herceget. A herceg az ismert párisi Meple és társa butorgyáros cégtől ravasz fondorlattal kicsalt 15.000 forint értékű butort. A cég feljelentést tett a herceg ellen, akit a londoni rendőrség a francia nagykövetség megkeresésére le is tartóztatott. A londoni detektívek azt követelték tőle, hogy igazolja hercegi voltát, amit ő egy hiteles utlevéllel és keresztlevélel meg is tett. A herceget még nem adták ki a francia hatóságoknak, mert az angol hatóságok szerint a család nincs teljesen bebizonyítva. A letartóztatott herceg kijelentette, hogy rokona a bécsi orosz nagykövetnek és hogy atyjától, akinek Oroszországban terjedelmes birtokai vannak, a napokban nagyobb pénzösszeget vár, amelylyel a károsult céget ki fogja elégíteni.

— **Képviselő választások Szerbiában.** *Belgrádból* jelentik: A tegnap megejtett képviselőválasztások alkalmából megválasztottak: 81 kormánypárti, 46 ifju-radikális, 16 nacionalista, 8 haladópartti és egy szociáldemokrata párti jelöltet s kerületben pótválasztás lesz. A választások az egész országban csendben és zavartalanul folytak le. A választók igen nagy számban vettek részt a szavazásnál.

lanul folytak le. A választók igen nagy számban vettek részt a szavazásnál.

— **A féltékeny színész.** *Münchenből* táviratozzák: Az itteni elegáns „Modera” című kávéházban ma délután igen izgalmas előadást játszott le. Egy automobilon több bécsi színész érkezett a kávéház elé, ahol néhány bécsi színész is állt. A kávéházban sokáig együtt voltak egy asztalnál a művészek, miké *Hoffer* Antal, a bécsi Rheimund-színház tagjai régi óta udvarol *Tasso* íze színésznek gy féltékenységi szótárból kifolyólag *revolvert* rántott és *Tassora* célzott. A színésznek volt annyi lélekjelenléte, hogy lehajolt ug. hogy a golyó csak érintette. *Hoffer* ezután maga elien akarta fordítani a fegyvert, melyt azonban barátai kicsavartak kezéből. A színész erre tört rántott ki zsebéből és *hasába* szart. *Hoffert* súlyosan sebesülve a kórházba vitték, ahol elmondotta, hogy féltékenységből szarta önmagát és barátját elpusztítani.

— **A Lujza-utcai vérengzés.** *Budapestről* jeleni tudósítónk: A Lujza utca vérengzés ügyében a rendőrség 14 embert tartóztatott le s átadta őket az ügyészségnek, amely rendkívül erélyesen folytatja a nyomozást. Vasárnap letartóztatták *Markovics* Milován uszelet (Szerbia) születésű, 28 éves, görögkeleti valásu, foglalkozás nélküli lakatossegéd, akit a bűnrészességgel a vizsgálat első napjától gyanúsítottak. *Markovics* a leghatározottabban tagadja tettét s kihallgatása során minden albit igazol. Azt állította, hogy a vérengzés napján, este 6 órakor fönn volt a lakatos szakszervezetében, ahonnan verseny-utca lakására ment. Lakásáról csak másnap reggel távozott és így nem vehetett részt a merészletben, amely jóval 8 óra után volt.

— **Kecskeméthy Győz** apja. *Veszprémből* jelentik: *Veszprémben* egy nagy időket látott tisztes öreg ur halt meg: *Egri* *Kecskeméthy* *Albert* negyvennyolcas honvédkapitány, nyugalmazott főmérnök, aki előkelő nagy családja gyászol. A sokéremű, 83 éves öreg ur utolsó esztendőit elkeserítette az a szerencsétlenség, hogy az ő fia *Kecskeméthy* *Győző*, a hírhedt milíomos sikkasztó.

— **A Wahrmond affér.** *Insbruckból* táviratozzák: *Dacára* a kleinkálli lakosság terrorizmusának, *Wahrmond* tanár kijelentette, hogy holnap megkezdi előadásait. A holnapi napra ezért nagy összejövéseket várnak.

— **Kettős vasut szerencsétlenség.** *Székesfehérvárról* jelentik: A *Pagerhofból* jövő 206. számú személyvonat vasárnap délután fél 5 órakor *Szemes* álbmás előtt eddig ismeretlen okból kisklott. A mozdonyt követő kalaukocsi, két pedgyász- és postakocsi összezuzódott, egy személykocsi megrongálódott. A vasúti személyzet körül csak *Ganzl* *Adolf* kalauz a lábán szenvedett súlyosabb sérülést. A mozdonyposta személyzete és néhány utas jelentéktelenül megsérült. *Székesfehérvárról* segélyvonat ment a baleset színhelyére. Ugyanezen a vonalon *Szabadbattyán* állomásnál kisklott a *Székesfehérvárról* elindult 244. számú tehervonat hat szénnel megrakott kocsija. Emberéletben nem esett kár. Az egész éj folyamán a vonatok átszállással közlekedtek. Ma reggelre a pályát sikerült szabaddá tenni, mikor is a vonatok a rendes időben közlekedtek. A vizsgálat megejtése végett a déli vasut igazgatósága bizottságot küldött ki a balesetek színhelyére.

— **Letartóztatott orosz hadnagy.** A Bécs mellett lévő *Kaltenleutgeben*-fürdő közönségét kínos eset tartja most izgalomban. A szanatórium lakói, akik a közös fürdőt használják,

néhány nap óta azt észlelték, hogy a kabinokból hol egy aranyóra, hol egy bankjegyekkel tömött erszény eltűnik. A károsulak az esetet nyomban bejelentették a fürdő igazgatóságának, amely azonnal nyomozást indított a rejtélyes ügyben. — Az éber őrködés azonban nem vezetett eredményre. — A fürdő titkárnak, néhány nap alatt, a mikor ismét több pa nass érkezett a fürdőzők közül, az az öllele támadt, hogy néhány kabinban családokul pénzzel telt erszényt helyez el. A tárcákba azután olyan papírpénzt tett, a melynek számát sorban feljegyezte. Az elmúlt pénteken az ösmerelességek ismét megdézsmálta a kabinokat, de mást, mint az arra szánt erszényt a tolvaj természetesen nem talált. Ettől a pillanattól kezdve erőiesen figyeltek mindenkit, aki pénzt váltott be, mert alapos volt a gyanu, hogy a lopást berentes ember követte el. Nem kellett sokáig figyelni, még aznap este egy szabadságot orosz hadnagy, aki hetek óta a szanatórium lakója, egy megjelölt bankjegyet akart fizetni a pénztárnál. Nyomban detektíveket hívtak, akik a tolvaj hadnagyot letartóztatták. A hadnagy kihallgatásakor tagadta bűnét s úgy nyilatkozott, hogy a pénzt az egyik üzletben kapta. Mikor aztán a szobájában két régebben eltűnt aranyórát is megtaláltak, beösmere bűnét. A vizsgálóbíró elítélte azzal védekezett, hogy súlyos idegbaját akarta gyógyíttatni s arra kellett neki a pénz.

— Meghurcolt aradi iparos Furcsa dolog esett meg Kohn József aradi bádógos mesterrel. Kohn József ugyanis remrégiben egy passzív örökséget örökölt, amiről a *Magyar Kereskedők* lapja így emlékezett meg:

Arad. Kohn József bádógos passzív hagyatékot örökölt.

Ez a hír a belföldi fizetésképtelenségek rovatában jelent meg s a felületesen olvasókban könnyen azt a hitet keletthet, hogy Kohn József lett fizetésképtelen. A Magyar Kereskedők lapja észre is vette ezt a hibát s sietett azt rektifikálni. Az Iparközlönlegességek című lap azonban felületesen, a hír elolvasása nélkül azt írta legutóbbi számában, hogy Kohn József fizetésképtelen lett. A nevezett iparos e hír közlésétől ellen Reisinger Ferenc dr. ügyvéd által sajtópórt indított, s egyben kihirdette, hogy hitelezőit, tekintet nélkül tartozásának esedékes, vagy nem esedékes voltára, — *kívánatra azonnal kifizeti.*

— Házasság. Grossmann Emil dr., az aradi orvosi kar szimpatikus tagja tegnap kötött házasságot a bájos Bing Adél kisasszonnyal. A polgári esketésnél a menyasszony rézéről Popper Bernhard, a Wiener Bankverein igazgatója, a vőlegény rézéről pedig Grossmann Jakab dr. vettek részt. A templomban a következő koszorúspárok voltak: Wallisch Irénke Grossmann Alfréd dr.-al, Lamberger Mártával Lamberger Ede, Grossmann Annuskával Grossmann Palika, Asszrael Gizike Bing Jánossal. A templomban Weichart Auróra énektanárnő énekelt alkalmi dalokat nagy művészettel. Este a Központi Szálló nagy termében lakomára gyűlt össze a násznép és az előkelő meghívottak sokasága.

— Letartóztatták az esküvőjén. Berettyó-ujfaluban, mint onnan jelentik, nem minden nap esett történet. Daróczy János nevű legényt a nagyváradi törvényszék szándékos emberölés meg több félsz lopás miatt évekkel ezeltől őt és fél esztendővel fegyházra ítélte. A legény jól viselte magát a fegyházban s mert a büntetéséből már négy évet letöltött, feltételelesen hazabocsátották. A szabad levegő azonban vissza adta régi virtuosus kedvét s bizony a fegyházváltott legény nem

tért a javulás útjára. Sőt a minap lopásra vették, de rajtakapták, a miért megint a bíróság elé került. Daróczy János azonban fel se vette ezt a csekélységet, s va'árnap annak rendje-módja szerint meg akart esküdni a menyasszonyával. A cifra násznép kíséretében elől a szemérmes menyasszony meg a dallás vőlegény, elindult a menet a templom felé. Az uton azonban sem várt nagy meglepetés érte a nászsepreget. Csenedőrkök jöttek s a bíróság parancsára letartóztatták a vőlegényt, akit a menyasszonya karjáról szakítottak el, s vitték a csenedőrkaszárnyába. Daróczy Jánost, mint visszaeső bűnöst, visszaszállították a szamosújvári fegyházba, ahol hátralevő büntetését ki kell tölteni.

— Jégeső Aradmegyében. Pénteken délután valóságos itéletnapra fordult át az aradmegyei Apateleken. Óriási szélvihar után nagy eső támadt és mintegy fél óráig tartó záporra mogyorónagyságu jég hullott, amely nagy kárt okozott az ideai szőlő és gabona termésben.

— Pályázat ipari munkásjutalmakra. Az aradi kereskedelmi és iparkamara pályázatot hirdet a kereskedelemügyi m. kir. miniszter által a kamara kerülete számára létesített öt, egyenkint száz koronát tevő állami jutalomra. A jutalomban részesülhetnek az oly ipari, illetve gyári üzemban, iparszerű munkában alkalmazottak, akik a következő minősítéssel bírnak: 1. magyar állampolgárság, 2. tényleges ipari munkában való állandó alkalmaztatás; művezetők, palérok stb. csakis kivételes, rendkívül méltánylást érdemlő esetekben jönnek figyelembe, gyári és irodaszolgák jutalomban nem részesülhetnek; 3. legalább tízezer évi, megszakítás nélküli működés a munka körében, a rendszeres munkabér, vagy munkakereset évi összege a tejesítés évében 2000 koronát meg nem haladhat. Mindezen feltételek teljesítése hiteles okiratokkal, esetleg munkakönyvvel vagy annak hiteles másolatával bizonyítandók. Az e célra kiállított bizonyítványok, illetve másolatok bejegymentesek. A kerületbeli iparcsoportok (gyárosok és kézműiparosok) ennél fogva felkérésnek, hogy amennyiben oly munkások vannak, akik a fentiek szerinti a szóban forgó jutalom odaítélésére ajánlhatók, ezek megjelölésére nézve az aradi kereskedelmi és iparkamarához legkésőbb 1908. június hó 25-ikéig javaslatot tegyenek. A bejelentést csakis munkaadó teheti, minél fogva közvetlenül, ennek mellőzésével benyújtott kérvények nem vétetnek tárgyalás alá.

— Szerencsétlenség. A vaggongyárban ma reggel Kriszán György lappszámosnak a tetőszétről lezuhant vasgerenda törtte a jobb lábát. A szerencsétlen embert beszállították a kórházba.

— Molypusztító és rovarpor legjobb minőségben Vojtek és Weisznál Aradon. 191.

● A kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás ●

SALVATOR

vese- és hólyagbetegségek, köszvény, cukorbetegség, és húrtartós bántalmaknál kitűnő hatás. Természetes vasmentes savanyúvíz.

● Kapható ásványvízkereskedésekben vagy a Salvo-Lipócsi Salvator-törzs Vállalatnál Budapest, V. Rudóifrakpart 8. ●

1901

EGYESÜLETI ELET.

(*) A Szanatórium Egyesület közgyűlése. A József kir. herceg Szanatórium Egyesület évi közgyűlését Budapesten (václutcai városháza dísztermében) ez évben június 14-én tartja meg. A közgyűlésre felutazó tagok a m. kir. államvasutakon oda és vissza szóló, nyolc napos érvényűvel bíró, féláru vasúti jegy váltására

jogosító igazolványt kapnak, ha ezért hozzájárulnak június 7-éig fordulnak. Az elnökség felkéri a Szanatórium Egyesület tagjait, hogy minél többen vegyenek részt a közgyűlésen. A féláru jegy váltására szóló igazolványt azok is megkapják, akik június havától iratkoznak be az egyesületbe.

SPORT.

Aradi huszártisztek sportünnepé.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 1.

Május hó 28-án tartotta meg a szegedi 8. honvédhuszár ezred tisztai és altisztai távlovaglását, a melyet 30-án a díjlovaglás és díjugratás követett Szegeden. Az ünnepségen az aradi tisztikar több tagja is résztvett. 8 altiszt Aradról, 8 Szegedről 27-én 6 órakor este indultak el, mindegyik 5 huszárral együtt, 1—1 járőrt képeve. A műtájk elkerülésével, külön-külön meghatározott utvonalon lovagolva, u'közben harcászati helyzeteket megfigyelve, a 120 kilométernyi utat nagyrésztben koromsötét éjszakán át, szakadó esőben tették meg és 17—19 órai lovaglás után érték el menetcéljukat. A díjazásnál a legjobban megoldott feladat, a legrövidebb idő és a harc képesség foka voltak mérvadók. Az altisztek dicséretére válik, hogy egyetlen egy ló sem sántult meg és mindnyájan friss erőben mutatták be a bíráló bizottságnak a 80 lovat, melyek a 2 órai reggeli étetés leszámításával 15 órán át, óránként 8 kilométernyi utat lovagoltak le. Díjazva következően lettek:

I. Járőrtávlovaglás: I. Lestoni tizedes 5. század, II. Herczeg őrmester 2. század, III. Varga őrmester 6. század, IV. Schäffer tizedes 3. század.

A tisztai távlovaglás, a melyben az ezred minden tisztje résztvett, 28-án reggel négy órakor kezdődött, mindkét állomásról kiindulva. Aradról Szegedre a Maros balparján felelt lovagolni. A legjobb rekordot Tombacz Károly főhadnagy érte el, a ki a 120 kilométert 7 óra 45 perc alatt lovagolta le. Néhány perccel tovább lovagolt Kovács Géza hadnagy, 15 perccel hosszabb ideig pedig Hermann Mihály és Vadas Jenő hadnagyok. A beérkezés sorrendjében lettek díjazva.

A május hó 30-án rendezett díjlovaglás és jeu de barre következő eredményével végződött: I. Altisztek díjlovaglása: I. Koncz őrmester 2. század, II. Lskatos őrmester 1. század, III. Tokodi őrmester 4. század, IV. Kereskes szakaszvezető 5. század.

II. Díjlovaglás tisztai szolgálati lovakon: I. Kovács Jenő hadnagy, II. Halász Miklós százados, III. Hermann Mihály hadnagy.

Ezután a szegedi osztály bemutató egy negyven ügyesen rendezett lóhátón-vívás produkciót.

III. Lovagló tandrók díjlovaglása: I. Lenz Albin főhadnagy, II. Polgár Sándor főhadnagy.

IV. Díjugratás tisztai szolgálati vagy saját lovakon: I. Tombacz Károly főhadnagy, II. Lenz Albin főhadnagy, III. Perczei-Mór százados, IV. Mokry Jenő főhadnagy.

V. Díjlovaglás tisztai saját lovakon: (Díjra nem pályázott Polgár Sándor főhadnagy) I. Kelemen Zoltán hadnagy, II. Kovács Jenő hadnagy, III. Kovács Géza hadnagy.

Ezt követte az altisztai iskolások által lovagolt karussal, amely úgy az ütem helyessége, mint az alakzatváltozások egyöntetű és sima keresztülvitele, mint nyugodtsága által a nagyszámban jelenvolt közönség egyhangú tetszését nyerte meg.

VI. Huszárok díjugratása: I. Holló huszár 5. század, II. Kissinger huszár 3. század, III.

Borza huszár 6. század. IV. Juhász huszár 1. század.

Jeu de barre: I. Polgár Sándor főhadnagy. II. Kovács Jenő hadnagy. III. Tombács Károly főhadnagy.

A szép versenyek sikerült bálal nyertek befejezést.

+ Az aradi atletikai klub sportnapja. Rendkívül érdekesítő küzdelem azinhelye volt tegnap az Aradi Atletikai Klub sporttelepe. Revanche mérkőzést tartott az A. A. K. a szegedi atletikai klub jövevő football csapatával s örömmel kell feljegyeznünk, hogy az aradi csapat várakozásának teljesen megfelelt, mert 2:0 arányu győzelmével (10 revanchot vett multikori szegedi legyőzteséért. A mérkőzés bírója Müllender Sándor (Bpest) volt, ki azonban nem egy esetben felejtette el észrevenni a szegedi csapattól azt a hibát, amelyet az aradiaknál azonnal büntető rugással sújtott. A játék öt óra előtt tíz perccel vette kezdetét s pont fél hét órakor ért véget. Az első tíz percben Lang és Vasváry csatárok rugják Szeged kapujába a goalt s ettől kezdve mindvégig változó helyzetekkel folyik a játék részben az aradi, részben a szegedi csapat kapuja előtt, tovább eredményt azonban egyik fél sem ér el s az első félidő 2:0 arányu győzelmé marad a match végleges eredménye is. Arad javára.

TORVENYKEZÉS.

Harc az országuton.

— Cigány az esküdtszék előtt. —

Arad, június 1.

Az aradi büntető törvényszék esküdtszérsága ma kezdte meg és ma már be is fejezte a júniusi esküdtszérségi ciklust, amelynek egyetlen ügye volt.

A mai pörben Novák János kiskisjenői cigány volt a vádlott, aki ellen a kir. ügyészség rablás címén emelt vádat. A cigány ugyanis elkövette ama megmondolatlan cselekedetet, hogy az idén áprilisban, amikor prédára éhszen a kiskisjenői vásárra menet az országuton találkozott Dán Nikoláj kiskisjenői gaszával, azt megtámadta, a — vád szerint — földre teperte és a pénzét, néhány koronát elrabolta.

Az ügyészség rablás miatt állította ma az esküdtszék elé a dádét. A tárgyaláson, amelyen a nagyváradi kir. főügyész is jelen volt, Fábrián Lajos elnökölt. Szavazóbírák voltak: Blittó József, Szalay József, a vádhatóságot Szokolcsy Lajos kir. ügyész képviselte s védő volt Radó Károly dr.

A vádlott természetesen mindent tagadott, — Az a vád maga ellen, — mondta az elnök, hogy maga erőszakkal elvette a Dán Nikoláj pénzét.

— Dehogyan erőszakoskodtam, dehogyan, nagyságos tekintetes tisztelt elnök ur, — rebagta a vádlott — nem vagyok én olyan erőszakos cigány, mint azok a dánosiak.

— Hát hogy történt a dolog?

— Ugy, kenyerem alásan, hogy nagyon éhes voltam, de pénzem nem volt, hát ettől a Dántól elloptam a pénzét.

— De hogyan?

— Azt mondtam neki, hogy adjon egy pár garast, amire ő kivette a bugyellárisát, én pedig azt kaptam a kezéből. Ennyi volt az egész, csókolom a kezt. Er csak nem nagy dolog. Én nem erőszakoskodtam!

A bíróság hamarosan befejezte a bizonyítási eljárást, majd a vád- és védbeszédek következtek. Radó dr. azt hangdostatta, hogy itt csak közönséges lopásról és nem rablásról van szó. Az esküdtszék akceptálta a védő érveit és lopásban mondotta ki bürosmnek a vádlottat, akít a bíróság 1 hónapi fogságra ítél, amit a vizsgálati fogsággal kitöltöttek vettek.

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktézede.

— Az Aradi Közlöny társulati tudósítása. —
Budapest, június 1.

Üzlettelen. 5 fillérrel magasabb árak.
Az árak 50 kilónként számolva:

	Déli sárim	3 órai sárim
Borza októberre	10.35—10.36	10.33—10.34
Zab októberre	7.14—7.15	7.14—7.15
Rosa októberre	8.94—8.96	8.92—8.93
Tengeni májusra	6.34—6.34	6.34—6.36

Zárul 5 órakor.

Oestrák hitelrészvény	631.—
Magyar hitelrészvény	751.—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogramm feletti súlyban 110—115 fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban 100—110 fillérig; fiatal nehéz páronként 520 kilogrammos feletti súlyban 130—132 fillérig; fiatal közép páronként 251—300 kilogrammig terjedő súlyban 122—134 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 136—140 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 300 kilogrammos feletti súlyban 110—115 fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban 100—110 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 136—140 fillérig. Sertésleltetés: Május hó 23. napján volt készlet 33,399 darab, május 29. napján felhajtott 348 darab, május 29. napján elszállított 322 darab, május 30. napjára maradt készletben 33,280 darab. A hírti sertés üzlet irányzata: Nyugodt.

IDEGENEK ARADON.

Június 1.

Fehér kereszt szálloda. Polgár Zsigmond utazó Budapest — Fejér Gábor tisztviselő Tokaj. — Fischer M. utazó Nyitra. — Friet Károly utazó Pozsony. — Szilágyi Károly ügyvéd Puj. — Uilman József és neje Pilbach. — Eisenstender P. kereskedő Nagybecskerek. — Witt Jakab utazó Bécs. — Walton Soma utazó Bécs. — Deans Zoltán magánzó London. — Kosenezweig Zsigmond utazó Brann. — Krausz-Róbert utazó Brann.

Központi szálloda. Burger Adolf gazdálkodó, Nagylak. — Gunnor Sándor kereskedő Szentee. — Schwarz L. Mór utazó Budapest. — Jevanics Milán földbirtokos Battonya. — Steiner Samu kereskedő Borosbcses. — Száll Imre dr. főorvos Gyula. — Feldmann Ignác dr. kórházi főorvos Gyula. — Tarnai Emil mérnök Budapest. — Beck Miksa utazó Ujvidek. — Molnár János pénzügyi számvizsgáló neje és leánya Nagyenyed. — Bidermann Miksa utazó Budapest. — Weisz János. — Grünner Géza gazdálkodó. — Blau Samu utazó Budapest. — Herzog Frigyes utazó Bécs. — Poffer Bernát utazó Bécs. Vass szálloda Max Jakab utazó Bécs. — Steberl Anton utazó Bécs.

Panonia szálloda. Muntun Sándor dr. ügyész Belényes — Sebes Emil birtokos és fia Debrecen. — Achimás György gör. kel. tanító Tenke. — Bárdos József és neje Budapest. — Frank Armin utazó Csákova. — Fekete Vilmos gyógyszerész Budapest. — Tamás Péter Arad

Június 28. Az aradi nyomdászok „GUTENBERG” dalköre a Csáfal nagyerdőben

dallal, sétahangversenynye, konfetti csatával, tekeversenynyel karikadobálással, tűzijátékkal és táncfal egybekötött NAGY NYARI MULATSÁGOT rendez saját zászlója alapja javára. A mulatság kezdete d. u. 3 órakor, vége éjfélikor. — Belépő-díj: a táncköröndbe (személyenként) 1 kor., a Sörcsarnokba 20 fill.

URÁNIA SZINHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadegyház mellett.) Tizenegy kép. Tizenegy kép.

Nagyszerű műsor.

Műsor 1908. június hó 2-án, kedden:

1. A leghasznosabb háziállat. Tanulságos. — 2. Hamis pezsgő. Kacagató. — 3. Lelki meretturdulás. Dráma. — 4. Húság. Fantasztikus. — 5. Vig testvérek álma. Kacagató. — 6. Bretagnei nész. Látványosság. — 7. Műsoron kívüli szám. Szenzációs. — 8. Verseny a Vanderbilt serlegért. Sp. rtkp. — 9. Szerencsétlen kópé. Humoros. — 10. A fiu büne. Dráma. — 11. Műsoron kívüli szám.

Minden előadás alatt katonazene játézik. — Cukrászda.

Előadások hétköznapokon délután 6 órakor, este 8 órakor és 9 órakor.

Az előadásokra bármikor be lehet menni.

NYILTER.

Nyilatkozat.

A Budapestén megjelenő „Iparkülönlegességek” című szaklap legutóbbi száma azon üzleti hirnóveimet mélyen sértő, hazug és légből kapott, hirt közli, hogy én fizetésképtelen lettem. Összes üzletfeleim és ismerőseim megnyugtására sietek kijelenteni, hogy a nevezett lap ellen a mai napon ügyvédem, Reisinger Ferenc dr. után a sajtópört megindítottam. Egyben értesitem összes hitelezőimet, hogy mindennélam jelentkező hitelezőim számláit, tekintet nélkül arra, hogy esedékes-e, vagy sem, — hajlandó vagyok azonnal kifizetni.

Arad, 1908, június 1-én.

Kohn József,

2159

bédogos és szerető.

Miért vásárolnak örömet!

MÜNZLI.

elsőrendű kalap, fehérnemű és tri-díjat üzletében ARADON.

Mert!

- A legkiválóbb minőségű nyári kalap,
- A legdivatosabb szalmakalap,
- A legszebb szines nyári ing,
- A legjobb izlésű nyári nyakkendő,
- A legelegánsabb tennisz öv,
- A legkifünőbb harisnya

ott kapható

És mert

Páratlan olcsó, megbízható fix árak vannak.

Alapított 1860. Allami távbeszélő 213.

A cs. és kir. 22. gy. országos tisztikarának engedélye. — Allami tisztviselők szállítója.

Pénzének

ellensége,

ki azt francia pezsgőért szórja, mikor egyenértékű hazai terméket sokkal olcsóbban kaphat.

* Az ezen rovat alatt közöltékkert nem vállal felelősséget

Biharfüred. Stina de vale.

Klimatikus gyógyfürdő; — Bihar megye Budorászsa községhez tartozó nagy fenyves-hegységbe fekszik, mely tengerszint felett 1069 méter magasságban áll. — Maga a fürdő páratlan szépségű völgyben, gyönyörű vidék és fenyvesekkel van körülvéve nagy távolságokban, különböző irányú kirándulások, turista mesetek és felvételeknek becses, kellemes és feleltetetlen látványú vidék. — A gyógyfürdő levegője ózondus, teljesen por- és szélmentes, vize kitűnő hegyi forrásokból áll — fürdője fenyű és hidegvíz — így nemcsak a nyári üdülésre kitűnő, hanem a gyenge testi szervezeteknek erősítő és sikeres gyógyhatása páratlan. — **A fürdői szezon június 15-től szeptember 15-ig tart.** — Vasútállomása Belényes, ahonnan 25 kilométerre van, melyet kocsin lehet megtenni. Magának a fürdőnek csendőrsége, posta-, távirda- és telefonállomása van. Még bővebb felvilágosítással június 10-ig, **Nagyvárad ősi pusztá**, azontul Biharfüredről a fürdőkezelőség készsége szolgál. 2180

2312—1908. p. m.

Hirdetmény.

Az 1909. évre összeállított esküdtképes egyének alaprajstromát az 1897. évi XXXIII. t.-cz. 10. §-a értelmében Aradon a városháza I-ső emeletén levő polgármesteri hivatalban 1908. évi június hó 1-től 15-ig bezárólag terjedő 15 napi időtartamra közszemlére kitesszük azon kijelentéssel, hogy azt az említett helyen a hivatalos órák alatt bárkinek jogában áll megtekinteni és akár az alkalmas egyének kihagyása, akár a nem alkalmasok bejegyzése ellen ugyanazon idő alatt hivatalomban írásban benyújtandó vagy szóval előterjeszhető felszólalással élhet, mely felszólalások 1908. június 15-től 23-ig bezárólag terjedő 8 napi időtartamra ugyancsak a polgármesteri hivatalban közszemlére lesznek kitéve s ezen idő alatt a felszólalások ellen bárki észrevétellel élhet. Az észrevételek írásban hivatalomban nyújtandók be és szóval ugyanott terjeszthetők elő.

Arad, 1908. évi május hó 27-én.

Varjassy,
polgármester.

9571—1908. kh.

Hirdetmény.

A nagym. m. kir. földművelésügyi miniszter urnak f. é. május hó 18-án 52790/III—2. sz. a. kelt rendeletéből kifolyólag közhírré tétetik, hogy az ország három vármegyéjében jelenleg uralkodó ragadós száj- és körömfájás állati betegség esetleges eltitkolások folytán az országban ismét szét ne hurcoltassék, a mi a gazdaközönségnek kiszámíthatatlan károkat okozna, felhívom a gazdaközönség figyelmét, egyrészt a ragadós száj- és körömfájás ragadós természetére, másrészt arra, hogy annak legcsekélyebb tüneteit is észlelve állataikon, azt lehető legsürgősebben a kapitányi hivatalnál jelentsek be.

Fent hivatkozott miniszteri rendelet értelmében, ha valaki a kapitányi hivatalnál jelentést tesz arról, hogy a ragadós száj- és körömfájást valahol titkolják és a bejelentés által módot nyújt arra, hogy a betegség elfolytassék, az illető jutalomban fog részesíttetni.

Arad, 1908. évi május hó 29-én.

Sarlot,
főkapitány.

205—1908. vhtó szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. törvényszéknek 1906. évi 7239 számú végzése következtében Dr. Vajda Jakab világosi ügyvéd által képviselt Jellinek és Schlesinger aradi cég javára, Liszt István világosi lakos ellen 221 kor. 12 fill. s jár. erejéig 1908. évi május hó 1-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 738 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: fenyő és tölgyfadeszkák nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a világosi kir. járásbíró 1908. évi V. 205/2. sz. végzése folytán 221 kor. 12 fillér tőkekövetelés a foglalás után törént fizetés betudásával, ennek 1906. évi február hó 25. napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 44 kor. 20 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig, Világos községben, végrehajtást szenvedett lakásán leendő megtartására 1908. június 12. napjának u. 1/2 órája határidőül ki-tűztetik és ahhoz a venniszándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. s 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Világos, 1908. évi május hó 28. napján.

Thuránszky Sándor,
kir. bír. végrehajtó.

2154

9867—1908. kh.

Hirdetmény.

Jaszlits Alajos aradi lakos Illés-utca 112. sz. a. telkén egy timártelep felállítására telepengedély iránt folyamodván, az 1884. évi XVII. t.-cz. 27. §-a értelmében a telep helyszíni tárgyalására határidőül folyó évi június hó 9-én d. u. 5 órája kitűztetik, a melyre az érdekeltek ezuton is meghívotnak azon észrevétellel, hogy a telep helyszíni és tervrajza, valamint az üzem módjának leírása a kapitányi hivatal iparügyi osztályánál folyó évi június hó 9-ig, mindenkor a hivatalos órák alatt betekintheők s a netáni észrevételek írásban ugyanott, előszóval pedig a helyszíni tárgyalás alkalmával megtekintheők, mert a mennyiben ilyenek nem emlittetnének, s ha köztekintetek gátolag fel nem merülendnének, a telep engedély az idézett törvény 80. §-a rendelkezéséhez képest ki fog adatni.

Arad, 1908. évi május hó 30.

Sarlot,
főkapitány.

Könyvkötészetünkben egy ügyes fia tanulónak

ízetéssel
felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Telefon szám 151.

Nagy
könyvkötészet.

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Befü-
tőmőntőde.

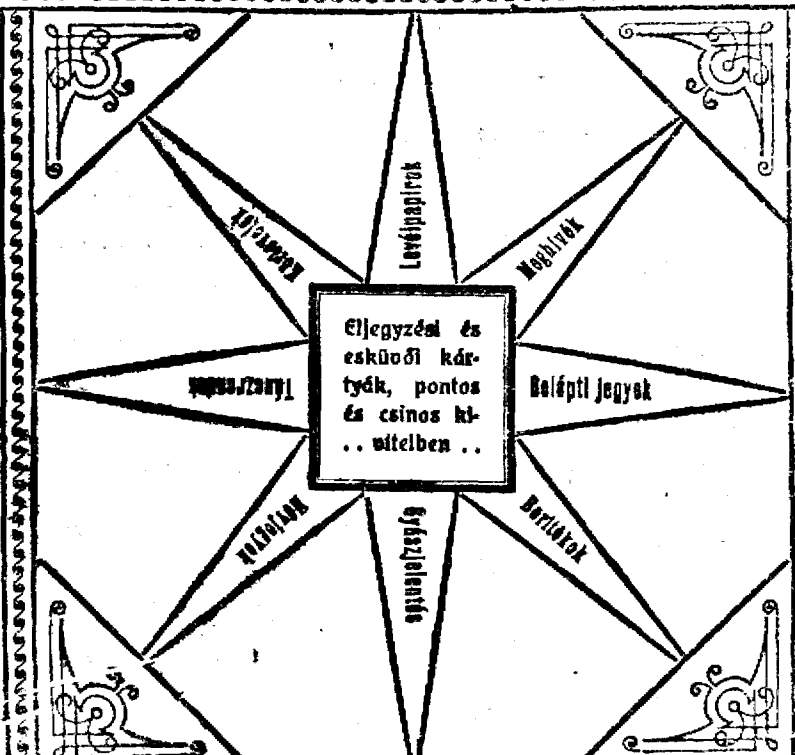
KÖNYVNYOMDÁJA

ARADON, JÓZSEF FŐHERCZEG-UT 22. SZ.

Röviden berendezett és a mai kor igényeinek teljesen megfeleltetett felszerelt

NYOMDÁJÁT,

hol mindennemű nyomtatási munkák gyorsan, pontosan és a legmodernebb kivitelben jótányos áron készíttetnek el.

Aradi Közlöny

a legnagyobb és legelterjedtebb vidéki politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Helyben:
1 évre . . . 24 korona.
1 hóra . . . 2 korona.
Világos:
1 évre . . . 28 korona.
1 hóra . . . 2 kor. 40 f.
Szarkasztói telefont 257.
Kiadóhivatal . . . 181.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Legfinomabb zamatos

málna-szörpöt küld öt kilós kosár-
füvegekben 80, vagy bádognalack-
ban 7½, koronáért bérmentve
Cyógyszertár Nagyhalmágyon. 2021

Kiadó!

Izraelita templom épületben egy
nagy sarok üzlet és több mellék-
helyiségek. Ugyanott nagy válasz-
tékban mindenféle új és használt
butorok olcsón kapható. 2101

Jó írással bíró

fiatalember irodai vagy raktárnoki
állást keres. S. R. jelige. 2150

Vizsgalapok

kitűnő minőségű magyar papíron
100 drb. 90 fillér. Portó 100 darabig
80 fillér 100—600 drbig 72 fillér,
szomszédos forgalomban 21 fillér.
Ha a pénz előre küldetik, 100 Nép-
iskolai Bizonyítvány K. 120 Ingsz
I. és II. könyvkereskedésében Arad.
Arad- és temesmegyei telefon 517.
201

Szóló eladó!

Ó-Paulison egy 1800 □-öl beülte-
tett termőképes szőlő a vasúti ál-
lomás közelében elköltözködés
miatt azonnal jutányos áron el-
adó. Bővebb tudakozódás a Paulisi
faraktárban, Veres Rezső faraktár-
felügyelő. 2118

Egy csinosan butorozott szoba

azonnal kiadó Weitzer János-utca
14. I. em. ajtó 11. 2135

28 éves nős,

2 középiskolát végzett és mint
kitanult kereskedő, szép írással
rendelkező egyén, valamely meg-
felelő állást keres. Cim a kiadó-
hivatalban. 2184

Keresek

egy fiatal rőfössegédet, ki a fű-
szerhez ért és románul beszél.
Ajánlatok igényekkel együtt Weisz
Mórhoz, Székudvarra intézendők.
2141

Veszek könyvtárakat

és hangjegyeket. Minden újdonság
raktáron. Antiquarkönyvek. Könyv-
tárak berendezése. Nyomatványok
elkészítése. Kölcsonkönyvtár. Vizs-
galapok száza 1 korona. Kerpel Izsó
könyv- és papirkereskedése, Ara-
don. 212

Jég,

kristály tiszta. Kapható havi
bérletben naponta házhoz szállítva.
Petőfi-utca 7/a. Telefon 199. szám.
1631

Eladó

a belvárosban egy 2200 koronát
jövedelmező ház. Bővebbet e lap
kiadóhivatalában. 1918

Pörkölt szalonna,

légszárított, oldalankint 35—60
kg. nehéz, kapható Rauchbauer
Nándornál, Ujszentannán. 1991

Andrássy-téren

3 szobás modern uri lakás minden
mellékkel kiadó. Bővebbet
Domötör mérnöknel, Lőcs-ház, Sa-
lacz-utca 1. 2104

Intelligens

özv. urinónél jó házikoszt kapható.
Bővebbet Thökoly-tér 4., ajtó 3.

Jó karban levő

íróasztalok

megvételre kerestetnek.

Napernyők

minden színben és fekete óriási
választékban, legjutányosabb árak
1881 mellett.

Hoffmann Sándor
Színház-épület.

Vidéki fogyasztási szövetkezet-
hez óvadékképes, románul értő
és beszélő

üzletvezető

kerestetik.

Cim a kiadóban. 1771

Áru-üzlet eladás.

Egy elsőrangú mezővárosban
könyvileg kimutatandó 80000 ko-
rona évi forgalmu

áru-üzlet

nagyobb vállalat miatt

eladó, illetve átadó.

Bővebb felvilágosítást csak di-
rekte komoly vevőnek ad alulírott.

Angelina Tivadar,
Muszka.

Jutányos árak!

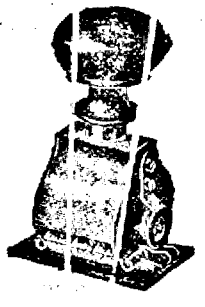
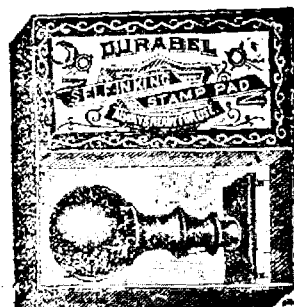
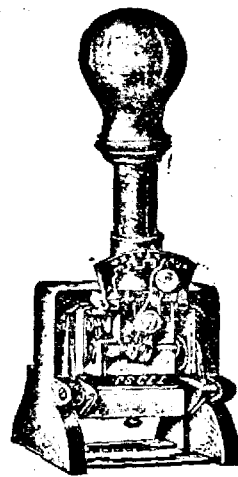
HA
Molyok ellen biztosan védekezni óhajt,
vagy
Féregmentes lakást és
Tükörfényű padlót
szeret, forduljon bizalommal a

Vöröskereszt Drogeriába
ARAD, Weitzer János-utca 2. sz.
Minorita-palota. 1881

Levél- és
sürgönyezim: Vöröskereszt Drogeria Arad.

Vidéki rendelések gyorsan és pon-
tosan eszközölteknek.

Vidéki rendelések gyorsan és pon-
tosan eszközölteknek.

Nyomatványok,
Ruggyanta-bélyegzők,
Pecsétnyomók, számozó-gépek
kelti bélyegzők és kézinymodák a legjutá-
nyosabb árban kaphatók a

„Hungária“ nyomdában

Arad, Vörösmarty-utca I. 1371

A KI SZÉP AKAR LENNI,

használja egyedül a Hajós-féle

ARADI IBOLYA-CRÉMET,

mert a világ minden részéről jövő há-
laira legjobban bizonyítják, hogy

ennél jobb szépítőszert nem létezik.

Szeplő, májfolt, bibircs, bőrvörösséget

és mindennemű arctisztatlanságot
— varázsszerű gyorsan eltüntet. —

Ara egy tégelynek 1 korona.

Vigyázat: Csakis Hajós-féle aradi készítménye-
ket tessék kérni és elfogadni.

Kapható a készítőnél: 241

HAJÓS ÁRPAD gyógyszerárában

Arad, Andrássy-ter 22., megyeházzal szemben,
továbbá minden gyógyszerár, illatszerüzlet és drogeriában.